

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Ústav radiologie, toxikologie a ochrany obyvatelstva

Bakalářská práce

Postižené obyvatelstvo v domácnostech při mimořádných událostech

Vypracoval: Stanislava Vlášková

Vedoucí práce: PhDr. Libor Pytel

České Budějovice 2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 11.8.2018

.....
Stanislava Vlášková

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce PhDr. Liboru Pytlovi za cenné rady, postřehy a čas, který mi věnoval. Dále chci poděkovat všem, kteří mi poskytli důležité informace k napsání této práce, a v neposlední řadě svojí rodině za trpělivost.

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je ochrana postiženého obyvatelstva v domácnostech při mimořádných událostech. Hlavním cílem této práce je porovnat ochranu osob se zdravotním postižením při mimořádných událostech v domácnostech s ochranou osob se zdravotním postižením v sociálních zařízeních.

Vlastní průzkum v rámci této práce tak bude spočívat v návštěvě domácností s osobami zdravotně postiženými bydlícími na vesnicích a ve městě České Budějovice a okolí. Dále bude tato práce zaměřena na zjištění obdobné situace v ústavech nacházejících se v okolí Českých Budějovic. Předmětem tohoto zkoumání tak bude zjistit počet potřebných lidí se zdravotním postižením a definování počtu lidí, kteří mají nějaké postižení a jakým postižením vůbec trpí.

Naše země má při zachraňování lidských životů za různých okolností a pomocí různých prostředků svou bohatou historii. Není možné hovořit o tom, že by záchranná činnost nebyla žádným způsobem organizována nebo že by se na ní nepodílel stát. Veškeré záchranné složky mají svou historii, každá z nich si musela projít řadou změn a každá z těchto složek dokázala při záchranných úkolech, zejména při záchraně člověka, svou životaschopnost.

Při pohledu zpět na posledních více než dvacet let od vzniku samostatné ČR, lze říci, že do konce 20. století se nezdařilo vybudovat a následně do praxe uvést legislativu, jež by zřetelně vymezovala úlohu státu, soukromého sektoru, samosprávy a také obyvatel při hrozbě vzniku či po vzniku mimořádných událostí, které souvisí s ohrožením života, životního prostředí, majetku, vnitřní bezpečnosti nebo ohrožení státní suverenity. Za historický milník lze pokládat rok 1997, kdy Moravu zasáhly povodně. Tento okamžik se stal jedním ze spouštěcích mechanismů, jež do značné míry uspišil zavedení připravovaných legislativních dokumentů. Česká republika tak do 21. století vstupovala se zcela novou legislativou a v dalších letech dokázala, že se jednalo o nanejvýš správný a nezbytný krok k završení úsilí o institucionalizaci oblasti ochrany obyvatelstva, včetně záchranné činnosti, ekonomického zajištění vnější a vnitřní bezpečnosti, obrany republiky a krizového řízení. Nečekané mimořádné události, mezi něž například patří požáry, povodně, sesuvy půdy, zemětřesení, únik nebezpečných látek do životního prostředí, ropné a radiační havárie apod., vznikají na celém světě, včetně České republiky. Kvůli omezení či odvrácení působení rizik, které díky mimořádné události vznikly a následné zlikvidování následků danou událostí způsobených, jsou prováděny záchranné a likvidační práce. Nezbytnost kooperace mnoha specifických aktivit a specializací jako výsledku procesu dělby práce nevzniká pouze ve fázi praktického provádění záchranných a likvidačních prací, ale již ve stádiu vypracovávání dokumentace k řešení mimořádných událostí.

Základní hypotéza zní: Ochrana postiženého obyvatelstva v domácnostech a sociálních

zařízeních a také na vesnicích a ve městech při mimořádných událostech. V této práci bude aplikován rozhovor, který je možné označit jako rozhovor pomocí návodu, jenž je částečně řízen. Tento rozhovor se vyznačuje tím, že má připraven soubor určitých témat a otázek, který je jeho předmětem bez toho, aby bylo předem striktně stanoveno jejich pořadí.

Během rozhovorů, které v domácnostech byly uskutečněny, bylo zjištěno, že většina osob, pokud byla schopná mluvit, měla povědomí o tom, jak se v životě ohrožující situaci zachovat. V průběhu rozhovoru se 76 let starým pánem z Českých Budějovic bylo nastíněno, jak by se dala zlepšit situace osob, které jsou v případě nebezpečí mnohdy odkázány na pomoc druhých. Právě tento pán nastínil možnost pořízení nouzového SOS náramku, který v případě nutnosti dokáže přivolat dotyčné osobě pomoc. V současné době existují také náramky, které se nedají sejmout z ruky, a pokud by se o to někdo pokusil, byl by okamžitě vyslán signál na Pult centralizované ochrany. Díky danému náramku lze určit polohu hledané osoby. Lze předpokládat, že takovýto způsob kontroly by mohl být účinný hlavně u lidí trpících stařeckou demencí, Alzheimerovou chorobou apod.

Závěrem je možné říci, že postižené osoby nebo staré osoby žijící samy v domácnostech zejména panelových domů mají větší problémy s řešením mimořádné situace, než tyto osoby žijící v ústavech a podobných zařízeních.

Klíčová slova: Mimořádná událost, osoba se zdravotním postižením, nouze, pomoc, záchrana, lidský život

Abstract

The theme of the Bachelor's thesis is the protection of the affected population in households in emergencies. The main objective of this work is to compare the protection of persons with disabilities in emergencies in the home with the protection of persons with disabilities in social facilities.

Your research in the framework of this work will be to visit households with disabled persons residing in villages and in the town Ceske Budejovice and surroundings. This work focused on the findings of a similar situation in institutions located in the surroundings of České Budějovice. The subject of this study will be to determine the number of people with disabilities and to define the number of people who have a disability and that disability ever suffer.

Our country has for saving human lives in different circumstances and with different means of its rich history. It is not possible to talk about the rescue operation was not organized in any way, or that it would not happen. All rescue folders have their history, each of them had to go through many changes, and each of these components was able to rescue tasks, in particular when the rescue man, its viability.

Looking back on the past more than 20 years since the creation of the separate CZECH REPUBLIC, it can be said that by the end of the 20th. century failed to build, and then to practice include legislation that would clearly it role of the State, the private sector, Government, and also the population when the threat of creation or after the occurrence of incidents related to threats to life, property, the environment, homeland security or threats to national sovereignty. For a historical milestone, can be considered the year of 1997, when the estates of floods. This moment has become one of the startup mechanisms, which largely precipitated the introduction of upcoming legislative documents. Czech Republic to 21. the century began with a completely new legislation and in other years, it was the most proper and necessary step to completion of efforts to institutionalize the field of protection of the population, including rescue equipment, ensuring external and internal economic security, Republic of safety, defence and crisis management. Unexpected emergencies, which include, for example, fires, floods, landslides, earthquakes, leakage of hazardous substances into the environment, petroleum, and radiation accident, etc., are formed throughout the world, including the Czech Republic. Due to a limitation or avert exposure to risks that arise due to the incident and the subsequent elimination of the consequences of the event caused, are carried out rescue and liquidation work. The need for cooperation and specialization of many of the specific activities as a result of the process of Division of labour does not arise only at the stage of practical implementation of the rescue and liquidation work, but already at the stage of drawing up the documentation to address the incidents.

The basic idea is: Protection of the affected population in households and social facilities, as well as in villages and cities during extraordinary event. In this work will be applied to conversation, which can be described as a conversation using the walkthrough, which is partly controlled by. This interview is characterized by having a ready to file certain themes and issues, which is its subject without prior strictly determined their order.

During the talks, which have been carried out in households, it was found that most people, if she could talk, she had an awareness of how in life-threatening situation. During the interview, the 76-year-old gentleman from České Budějovice outlined how could improve the situation of persons who are in the event of danger, often have to rely on the help of others. This gentleman has outlined the possibility of acquiring emergency SOS bracelet, which, if necessary, summon the person concerned can help. Currently there are also bracelets, which cannot be removed from the hand, and if anyone tried it, he would immediately signal to the centralized protection. Thanks to the bracelet, you can specify the location of the person sought. It can be assumed that such a way of checking could be effective mainly in people suffering from senile dementia, Alzheimer's disease, etc.

In conclusion, it is possible to say that the affected person or old person living alone in households, in particular, prefabricated houses have more problems with the handling of emergency situation, these persons living in institutions, and similar establishments.

Keywords: An extraordinary event, a person with a disability, emergency, help, rescue, human life

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Teoretická část.....	13
2.1 Historie ochrany obyvatelstva.....	13
2.1.1 Definice základních pojmů.....	13
2.1.2 Historický vývoj ochrany obyvatelstva.....	14
2.2 Ochrana obyvatelstva v historii po současnost.....	15
2.2.1 Vznik civilní letecké ochrany.....	16
2.2.2 Období okupace.....	16
2.2.3 Poválečný vývoj civilní ochrany.....	16
2.3 Současný stav ochrany obyvatelstva.....	17
2.3.1 Varování obyvatelstva.....	18
2.3.2 Vyrozumění obyvatelstva.....	19
2.3.3 Evakuace obyvatelstva.....	19
2.4 Historický vývoj pomoci postiženému obyvatelstvu.....	20
2.4.1 historický vývoj pomoci postiženému obyvatelstvu v Čechách.....	20
2.4.2 historický vývoj pomoci postiženému obyvatelstvu v okolních zemích.....	21
3. Hypotéza a metodika výzkumu.....	22
3.1 Hypotéza.....	22
3.2 Metodika práce.....	23
3.3 Kvalitativní výzkum.....	24
3.4 Etika výzkumu.....	24
4. Výsledky.....	25
4.1 Informace o Českých Budějovicích.....	25
4.2 Demografie Českých Budějovic a okolí.....	26
4.3 Domácnosti v Jihočeském kraji.....	29
4.4 Ústavy v Jihočeském kraji.....	29
4.5 Současný stav ve vybraných městech Jihočeského kraje.....	30
4.6 Polo strukturovaný rozhovor.....	31
4.7 Výzkumný soubor.....	32
4.6.2 Postup získání dat.....	33
4.6.3 Vyhodnocení získaných dat.....	34

5. Diskuze.....	50
5.1 Vyhodnocení hypotézy v domácnostech.....	50
5.2 Vyhodnocení hypotézy v ústavu.....	50
5.3 Návrhy na řešení současné situace.....	51
6. Závěr.....	52
7. Seznam informačních zdrojů.....	54
7.1 Seznam literatury.....	54
7.2 Seznam grafů.....	57
7.3 Seznam tabulek.....	57

Úvod

Tématem bakalářské práce je ochrana postiženého obyvatelstva v domácnostech při mimořádných událostech. Důvodem výběru tohoto tématu byla vlastní zkušenost s touto problematikou. Moje maminka měla nemoc zvanou „Alzheimerova choroba“. Starala jsem se o ni a prošla s ní všechna tři stádia. Poté, co mi maminka zemřela, jsem se začala starat o tatínka, který měl úraz páteře a byl upoután na lůžko. Na základě těchto dvou zkušeností jsem začala přemýšlet, co bych dělala, kdyby nastala nějaká mimořádná událost, například začalo hořet a došlo mi, že postižení lidé v domácnosti to nemají jednoduché. Proto jsem se rozhodla učinit průzkum, jaká je situace postižených obyvatel při mimořádných událostech v domácnostech a v ústavech, na vesnicích a ve městech. Bohužel žijeme v době, kdy si lidé přestávají vzájemně pomáhat. Věřím tomu, že v minulosti si lidé vycházeli mnohem více vstříc s řadou problémů a potřeb. Mohli se tak spolehnout nejen na vlastní rodinu, ale i na přátele nebo sousedy. Domnívám se, že i ve městech byla situace obdobná, i když ve srovnání s vesnicí horší. Navíc na vesnicích se lidé dobře znali. Taktéž znali vlastní poměry a podobné záležitosti. Dříve panovala lidskost a přátelství. V současnosti se svět ubírá jiným směrem. Dá se říci, že touhou za materiálem. Materialismus je všude a do ústraní jdou hodnoty, jako je láska, pomoc druhému apod. Navíc v době, ve které nyní žijeme, začínají mít lidé strach o vlastní život. Komunikační prostředky tomu také přispívají, neboť zprávy jsou dnes dostupné každému, a jak je možné vidět, dnes a denně se stáváme svědky různých nehod, vražd, teroristických útoků a dalších katastrof a tragédií. Lidé se bojí o vlastní život a tak jen málokdo je ochoten riskovat a jít pomoci druhému, například vrhnout se na pomoc potřebnému, který byl právě okraden, napaden, ponechán jen vlastnímu osudu. Žijeme v době globalizace, která s sebou přináší dobré, ale i zlé. Problém posledních několika let je právě terorismus, který v lidech vyvolává velké obavy. Je nezbytné dodat, že terorismus jako forma přesvědčování pomocí strachu, není druhem války, a ačkoliv funguje od pradávna, s přelomem století se teď mění jeho základní paradigma (tzv. nový terorismus). Zesílily v něm jevy, jako je ochota k sebeobětování, úsilí dosáhnout hromadného ničivého efektu, transcendentní cíle útoků a nové podoby organizace, např. Al-Kaida, Islámský stát. Na rozdíl od běžných tradičních forem se konkrétní politická agenda dostává na druhé místo, dominuje extrémní výklad určité (většinou náboženské)

víry, naprosto černobílé vnímání okolní reality a světa vůbec a mesiášské přesvědčení, jež je spojeno s absolutním fatalismem. Mnohem více roste brutalita a plošnost těchto útoků, úsilí získat zbraně hromadného ničení, zvláště chemické a bakteriologické, jejichž účinnost vůči vynaloženým prostředkům je nejvyšší.(1) Terorismus dnes vídáme a slyšíme o něm z televize, rádií a dalších médií. Není tedy divu, že lidé se obecně obávají a nechtějí se vrhat do neznáma, byť by se jednalo o souseda. Nejednou se ukázalo, že právě soused může rozpoutat teroristický útok, zaútočit se zbraní apod. Lidé se také obávají útoků ze strany duševně nemocných obyvatel. V panelácích se jejich obyvatelé vzájemně neznají, proto nechtějí riskovat. Zejména v posledních letech došlo k nárůstu teroristických útoků a lidé jsou mnohem opatrnější při pomoci jiným. Tato práce tak řeší důsledky současné moderní doby, čímž se zabývá jak teoretická, tak praktická část práce

Vlastní průzkum v rámci této práce tak bude spočívat v návštěvě domácností s osobami zdravotně postiženými bydlícími na vesnicích a ve městě České Budějovice a okolí. Dále se v této práci zaměřením na zjištění obdobné situace v ústavech nacházejících se v okolí Českých Budějovic. Předmětem tohoto zkoumání tak bude zjistit počet potřebných lidí se zdravotním postižením a definování počtu lidí, kteří mají nějaké postižení a jakým postižením vůbec trpí.

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě hlavní části – část teoretickou a část praktickou. V rámci teoretické části práce bude pozornost zaměřená na zmapování aktuálních informací souvisejících s touto problematikou. Přiblížen bude historický vývoj ochrany obyvatelstva a současný stav ochrany obyvatelstva, ale i další potřebné informace. Praktická část práce se již bude soustředit na uskutečněný výzkum v oblasti zmapování ochrany postiženého obyvatelstva ve městech a na vesnicích při mimořádných událostech. Dále se v rámci této části práce pozornost zaměření na porovnání ochrany postiženého obyvatelstva v domácnostech a v sociálních zařízeních při mimořádných událostech. . Budou zde provedeny rozhovory a beseda s osobami, žijícími v Domově seniorů. Součástí této práce jsou také hypotézy pro osoby žijící v Domově pro seniory. Jedná se o celkový počet 7 hypotéz, které budou v praktické části práce vyhodnoceny.

Hlavním cílem této práce je porovnat ochranu osob se zdravotním postižením při mimořádných událostech v domácnostech s ochranou osob se zdravotním postižením

v sociálních zařízeních.

V bakalářské práci se vychází z odborné literatury, domácí i zahraniční, internetových zdrojů, článků a dalších informací.

2. Teoretická část

2.1 Historie ochrany obyvatelstva

2.1.1 Definice základních pojmů

Dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, je ochrana obyvatelstva popisována jako vykonávání úkolů civilní obrany, tedy realizování čl. 61 Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám pocházejícím z 12. 8. 1949 o ochraně obětí mezinárodních konfliktů, které mají ozbrojený charakter. Základní pojmy jsou podle výše zmíněného článku definovány takto:(2)

- **Civilní obrana** – jde o plnění všech či pouze některých níže zmíněných humanitárních úkolů, jejímž záměrem je ochrana civilního obyvatelstva před ohrožením, pomoci mu zlikvidovat bezprostřední účinky pohrom či nepřátelských akcí, a v neposlední řadě vytvořit potřebné podmínky pro přežití.
- **Materiál organizací civilní obrany** – patří zde přepravní prostředky, zařízení a zásoby, které jsou využívány danými organizacemi k naplňování výše definovaných úkolů.
- **Organizace civilní obrany** – jedná se o jednotky a instituce, jež jsou příslušnými orgány strany konfliktu zmocněny či organizovány k vykonávání výše uvedených úkolů a jež jsou stanoveny a používány výlučně k realizování daných úkolů.
- **Personál organizací civilní obrany** – v daném případě se jedná o jedince, kteří jsou stranou v konfliktu určeni k vykonávání výše zmíněných úkolů. Patří zde také personál, jenž je příslušnými orgány dané strany určen výlučně k vedení těchto organizací.(3)

Níže budou definovány další pojmy, které mají s ochranou obyvatelstva spojitost:

- **Mimořádná událost** – jde o škodlivé působení jevů a sil, jež svou činností vyvolává člověk, přírodní vlivy a dále havárie ohrožující majetek, zdraví, život

či životní prostředí a kdy tyto vyžadují provést záchranné a likvidační práce.

- Záchrané práce – jsou činnosti, které mají za úkol odvrátit či omezit bezprostřední působení rizik, která vznikla díky mimořádné události, především jedná-li se o ohrožení majetku, zdraví, života či životního prostředí a povedou k přerušení jejich důvodů.
- Likvidační práce – jsou činnosti využívané ke zlikvidování následků, jež byly mimořádnou událostí způsobeny.(4)
- Integrovaný záchranný systém (IZS) – je systémem, který koordinuje záchranné a likvidační práce, určuje hlavní a ostatní složky daného systému a také jejich působnost. Integrovaný záchranný systém je využíván v případech, kdy mimořádná událost získá takovou povahu, že je nezbytné realizovat najednou záchranné a likvidační práce dvěma či více složkami. Mezi hlavní složky IZS patří Policie ČR, Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany, jež jsou začleněny do plošného pokrytí kraje jednotkami požární
- Havarijný plán kraje – je dokumentem, který představuje souhrn jistých opatření, jež jsou potřebné k vykonávání záchranných a likvidačních prací k omezení či odvrácení přímého ohrožení, jež vzniklo díky mimořádné události a dále ke zlikvidování následků, které díky této události byly způsobeny.(6)
- Vnější havarijný plán – tento plán je využíván k vykonávání záchranných a likvidačních prací, které se nacházejí v okolí zdroje nebezpečí.
- Krizový plán kraje – je souhrnem krizových postupů a opatření nutných k řešení nastalých krizových situací.

2.1.2 Historický vývoj ochrany obyvatelstva

Naše země má při zachraňování lidských životů za různých okolností a pomocí různých prostředků svou bohatou historii. Není možné hovořit o tom, že by záchranná činnost nebyla žádným způsobem organizována nebo že by se na ní nepodílel stát. Veškeré záchranné složky mají svou historii, každá z nich si musela projít řadou změn a každá z těchto složek dokázala při záchranných úkolech, zejména při záchranně člověka, svou životaschopnost.

Při pohledu zpět na posledních více než dvacet let od vzniku samostatné ČR, lze říci, že do konce 20. století se nezdařilo vybudovat a následně do praxe uvést legislativu, jež by zřetelně vymezovala úlohu státu, soukromého sektoru, samosprávy a také obyvatel při hrozbě vzniku či po vzniku mimořádných událostí, které souvisí s ohrožením života, životního prostředí, majetku, vnitřní bezpečnosti nebo ohrožení státní suverenity. Za historický milník lze pokládat rok 1997, kdy Moravu zasáhly povodně. Tento okamžik se stal jedním ze spouštěcích mechanismů, jež do značné míry uspořádal zavedení připravovaných legislativních dokumentů. Česká republika tak do 21. století vstupovala se zcela novou legislativou a v dalších letech dokázala, že se jednalo o nanejvýš správný a nezbytný krok k završení úsilí o institucionalizaci oblasti ochrany obyvatelstva, včetně záchranářství, ekonomického zajištění vnější a vnitřní bezpečnosti, obrany republiky a krizového řízení.(7)

Nečekané mimořádné události, mezi něž například patří požáry, povodně, sesuvy půdy, zemětřesení, únik nebezpečných látek do životního prostředí, ropné a radiační havárie apod., vznikají na celém světě, včetně České republiky. Kvůli omezení či odvrácení působení rizik, které díky mimořádné události vznikly a následné zlikvidování následků danou událostí způsobených, jsou prováděny záchranné a likvidační práce. Nezbytnost kooperace mnoha specifických aktivit a specializací jako výsledku procesu dělby práce nevzniká pouze ve fázi praktického provádění záchranných a likvidačních prací, ale již ve stádiu vypracovávání dokumentace k řešení mimořádných událostí.(2)

2.2 Ochrana obyvatelstva v historii po současnost

Organizovanou ochranu obyvatelstva v této zemi lze rozčlenit do několika časových období, z nichž každé má své důležité a typické prvky:(8)

- vznik civilní protiletecké ochrany,
- období okupace,
- poválečný vývoj civilní ochrany,
- současnost.(2)

2.2.1 Vznik civilní protiletecké obrany

Dne 11. dubna 1935 byl přijat zákon č. 82 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům a došlo ke zřízení civilní protiletecké ochrany – CPO, která byla řízena ministerstvem vnitra.

Zákon č. 75, pocházející z 8. dubna 1938, doplňuje výše zmíněný zákon v návaznosti na případné ohrožení České republiky Německem.(9)

Ihned po přijetí zákona č. 82 Sb. byly ve městech vybudovány poradní výbory protiletecké ochrany a v součinnosti s ministerstvem národní obrany a ostatními resorty bylo zdejší území rozčleněno dle předpokládaného leteckého útoku do kategorií. Pro každou kategorii byla poté určena opatření před leteckým napadením. Eventuální hrozba se dotýkala obzvláště velkých měst, na jejichž území stály průmyslové podniky a jiná zařízení, která pro obranu státu byla velmi důležitá. Hlavním cílem CPO bylo zajistit plynové masky pro obyvatele a také zabezpečit dostačující množství veřejných úkrytů.

2.2.2 Období okupace

Během okupace postupně přešlo v roce 1940 na území Protektorátu kompletní řízení civilní protiletecké ochrany na protektorátní policii, jež zajišťovalo spolupráci ostatních složek, zejména požárních jednotek a Červeného kříže. Složky protektorátní CPO od července 1941 podléhaly říšským složkám pořádkové policie a byly včleněny do Luftschutzu. Prostřednictvím daného kroku vešla v platnost říšská nařízení Luftschutzu.

Podle německého práva patřila protiletecká ochrana do zemské obrany a jejím hlavním cílem bylo ochraňovat stát před následky nepřátelských leteckých napadení.(2)

2.2.3 Poválečný vývoj civilní ochrany

Charakteristickým rysem pro období po skončení 2. světové války (1945 – 1951) je organizovaná likvidace CPO. Náš stát již nikdy později nedokázal navázat na

předválečný systém civilní protiletdecké ochrany a díky smutným válečným zkušenostem vybudovat co nejučinnější systém „ochrany člověka před válečnými útrapami civilního obyvatelstva.“(10)

Dne 13. července 1951 dochází k přijetí Vládního usnesení o civilní obraně. Přílohou tohoto usnesení bylo Nařízení o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně na území Československé republiky. Dále byl dne 18. dubna 1961 přijat zákon č. 40 o obraně Československé socialistické republiky zahrnující náležitá ustanovení, které se zaměřují na civilní obranu. Civilní obrana byla dne 1. ledna roku 1976 z kompetence federálního ministerstva vnitra převedena do kompetence federálního ministerstva národní obrany.(2)

2.2 Současný stav ochrany obyvatelstva

Civilní obrana byla po roce 1989 transformována do její dnešní podoby se záměrem vybudovat nový moderní systém ochrany obyvatelstva, který bude odpovídat systémům ve státech tehdejší západní civilizace. Představovalo to velké množství nejen systémových, legislativních a organizačních změn, ale také došlo ke změně jejího názvu. Od roku 1993 se užívá název civilní ochrana a od začátku roku 2001 se hovoří o ochraně obyvatelstva.

Prostřednictvím usnesení vlády ze dne 24. listopadu 1993, č. 660 byly k 31. prosinci 1993 zrušeny doposud existující štáby civilní ochrany okresů, lépe řečeno došlo k jejich převedení k okresním úřadům.

Následujícím krokem, prozatím stále nelegislativní povahy, bylo přijetí „*usnesení vlády ze dne 12. listopadu 1997 č. 710 ke koncepci zabezpečení úkolů civilní ochrany definovaných Dodatkovým protokolem I k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů z 12. srpna 1949.*“ (8)

Důležitým krokem bylo také přijetí zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů pocházející ze dne 28. 6. 2000, s účinností od 1. 1. 2001. Výše zmíněný zákon „*vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů*

územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu.“(11)

Jednotlivé úkoly jsou blíže definovány a specifikovány ve Vyhlášce Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., Nařízení vlády č. 463 pocházející z 27. 11. 2000 definuje náhrady, které jsou udělovány hasičskými záchrannými sbory krajů právnickým a podnikajícím fyzickým osobám na ochranu obyvatelstva.(2)

Díky usnesení vlády ČR byla schválena „*Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015.*“(9) V této koncepci je kladen důraz na zlepšení veřejné informovanosti, je zvýrazněna role integrovaného záchranného systému nutností vybavení jeho složek materiálem a technikou k zvládnutí mimořádných událostí včetně teroristických útoků s využitím zbraní hromadného ničení.

Výbor pro civilní a nouzové plánování schválil dne 11. 12. 2007 další koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020.(9)

Dne 23. 10. 2013 proběhlo zasedání vlády ČR, na němž byla schválena nejnovější koncepcí ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.(11) Jedná se o klíčový dokument, který definuje systém ochrany obyvatelstva v celé jeho multi resortní komplexnosti a rozsahu.(13)

2.3.1 Varování obyvatelstva

Varování je možné definovat jako souhrn organizačních, provozních a technických opatření, která zajišťují včas vykonané předání varovné informace o skutečně hrozící či již povstalé mimořádné události, která vyžaduje provedení opatření na ochranu zdraví a životů obyvatel, životního prostředí a majetku. Varovná informace může mít různé podoby, a sice:

Akustická - vyhlásování akustických signálů je nejběžněji realizováno pomocí sítí sirén.

Verbální – tuto varovnou informaci lze šířit prostřednictvím mnoha zařízení a prostředků, mezi něž například patří televize, rozhlas, místní a objektové rozhlasové rozhlasové
Optická – zde se jedná například o piktogramy, majáky a vývěsky.(14)

2.3.2 Vyrozumění obyvatelstva

Vyrozumění je komplexním souhrnem organizačních, provozních a technických opatření, které mají za úkol zabezpečit včasné předání varovné informace o hrozcí či již vzniklé mimořádné události orgánům státní správy a samosprávy, orgánům krizového řízení, právníckým osobám a osobám, jež podnikají dle krizových či havarijních plánů.

(14)

Hlavním cílem vyrozumění je v co nejkratším čase zmobilizovat osoby, které jsou pro provádění a řízení preventivních opatření či pro řešení krizových situací a likvidování následků vzniklých mimořádnou událostí stanoveny.(16)

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v ustanovení § 5 definuje, kdo má v ČR zákonnou odpovědnost za zajištění vyrozumění základních a ostatních složek IZS a vyrozumění územních samosprávních celků a státních orgánů dle dokumentace IZS. Jsou jimi „*operační a informační střediska integrovaného záchranného systému, kterými jsou operační střediska hasičského záchranného sboru kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru.*“(17)

2.3.4 Evakuace obyvatelstva

„Evakuace je způsob ochrany, kterým se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, technických zařízení a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, kde je zajištěno v první řadě náhradní stravování a ubytování pro evakuované obyvatelstvo, ustájení pro zvířata a uskladnění věcí. Dále jsou zajišťována nezbytná opatření pro nouzové přežití.“(18)

Evakuaci lze rozdělit z několika hledisek:

Podle rozsahu opatření:

evakuace objektová

evakuace plošná

Podle doby trvání:

evakuace krátkodobá

evakuace dlouhodobá

Podle hrozícího ohrožení:

evakuace přímá

evakuace s ukrytím

Podle způsobu realizace:

evakuace samovolná

evakuace řízená

2.4 Historický vývoj pomoci postiženému obyvatelstvu

2.4.1. Historický vývoj pomoci postiženému obyvatelstvu v Čechách

Péče o osoby s mentálním postižením ve středověku

Ve středověku byl postoj společnosti k mentálně postiženým nejednoznačný a v podstatě pokrytecký, osud mentálně postižených mohl být rozličný jednak podle úrovně sociálního a kulturního vývoje jednotlivých krajín, jako i podle svévůle panovníků a feudálů. Napříč pronásledování, nebo nevšímavosti společnosti vůči mentálně postiženým jsou už od raného středověku zaznamenané pokusy pomáhat jim, starat se o ně. V 5. až 10. století vznikaly při kláštorech špitály, kde se starali i o mentálně 15 postižené, mnozí je považovali za posedlé jako choré

Péče o osoby s mentálním postižením v novověku

V počátcích renesance se pozornost obracela i na postižené, byli považováni za choré, kterým je možno a tedy třeba pomáhat, a je možné zachránit. Souviselo to s rozvojem věd, zájmu o člověka a jeho dobro.

Jan Amos Komenský (1592 – 1670) si všímal mentálně postižených dětí ve svých

pedagogických pracích. Žádal, aby se učily všechny děti, bohaté i chudé, vtipné i tupé. Podle Komenského mají být vzdělání všichni, i nenadaní, u kterých není možné očekávat nějakou úroveň vědomostí. Úspěchem bude, jak se toto dítě naučí stýkat se s lidmi (sociálně se adaptuje) a zjemní v mravech. Komenský ve Velké didaktice rozlišoval šest stupňů nadání (chápavosti) u dětí: • děti vtipné (chápavé), které se chtějí učit, jsou aktivní a povolné • děti vtipné, povolné, váhavé • děti vtipné, ale svéhlavé • děti povolné, které se chtějí učit, ale jsou tupé • děti hloupé a pasivní • děti hloupé a vzpurné.

Pro systematickou lůžkovou péči o duševně choré je důležitý rok 1783. Toho roku dne 19. března 1783 nařizuje císař Josef II. dvorním dekretem zřízení oddělení pro duševně choré kněze při nemocnici Milosrdných bratří v Praze. Již v roce 1784 se toto opatření rozšiřuje i na ostatní části populace. V roce 1789 je věnována celá budova v nově zřízeném chorobinci na Karlově pro ošetřování klidných a tichých duševně chorých starých osob. Pro Prahu nejvýznamnějším zásahem Josefa II do zdravotnictví je zřízení Všeobecné nemocnice (dále VN) na Karlově náměstí, nyní Všeobecná fakultní nemocnice (VFN). Provoz nemocnice byl zahájen 1. listopadu 1790 a ve stejný den byl v budově na jejím nádvoří otevřen též první samostatný ústav pro duševně choré v Praze, který byl řádně lékařsky spravován a řízen. (29)

2.4.2 Historický vývoj pomoci postiženému obyvatelstvu v okolních zemích

Péče o osoby s mentálním postižením ve středověku

V 5. až 10. století vznikaly při kláštorech špitály, kde se starali i o mentálně 15 postižené, mnozí je považovali za posedlé jako choré. Takovéto azyly vznikaly v Paříži, Kolíně nad Rýnem, v Římě a nejspíš ve všech velkých městech Evropy. V Cařihradě a v Jeruzalémě měli takovéto azyly světského charakteru. V alpské oblasti vzhledem k vysokému výskytu endemického kretenismu vznikaly azyly pro kreteny ve Švýcarsku a v Rakousku při benediktýnském klášteře roce 1074 útulek pro dvanáct kretenů. Ve středověké Anglii za vlády Eduarda I. se zrodily anglické zákony upravující vztah

společnosti k mentálně postiženým. V těchto předpisech se rozlišovali mentálně postižení od duševně chorých, což se dá považovat za pokrok

Péče o osoby s mentálním postižením v novověku

Ve Velké Británii byly vybudovány takzvané panoptické blázince, zařízení podobně jako trestnice. Příkladem takového ústavu je Royal Asylum for Lunatics (Královský útulek pro náměsíčné) v Glasgowě z roku 1810.

Velká francouzská revoluce zrušila všechny opatrovny choromyslných, a chtěla vybudovat na počátku 19. století zcela nové ústavy.

V Německu se podařilo okolo roku 1800 oddělit státní káznice od blázinců, takže choromyslní byli i prostorově odděleni od trestanců. Ústavy pro choromyslné byly často zřizovány v uzavřených klášterech. Obdobný vývoj probíhal i v Rakousku.

Osud mentálně postižených ve světových válkách

Na jaře 1939 byl při kanceláři Vůdce zřízen Říšský výbor pro vědecké podchycení těžkých dědičných chorob (Reichsabsschuss zur wissenschaftlichen Erfassung erbund anlagebedingter schwerer Leden). Až do konce války vzniklo 30 „odborných dětských oddělení“, ve kterých byly děti vražděny. (29)

3. Hypotéza a metodika výzkumu

3.1 Hypotéza

Základní hypotéza zní: Ochrana postiženého obyvatelstva v domácnostech a sociálních zařízeních a také na vesnicích a městech při mimořádných událostech se liší

Otázka pro domácnosti:

Kolik je vám let?

Místo bydliště.

Jaký máte zdravotní problém?

S kým obýváte domácnost?

Žijete zde celý život, nebo jste se přistěhoval/a?

Potřebujete asistenci?

Kdo vám pomáhá, pokud není nikdo z rodiny doma?

Víte jak se zachovat v situacích ohrožujících život? Např. požár, únik plynu, povodeň apod.

Potřeboval/a jste již v minulosti pomoc v případě situace ohrožující život?

O jakou situaci se jednalo?

Pokud ano, kdo vám pomohl, a byla pomoc dostačující?

Co bylo pro vás v daném okamžiku nejdůležitější?

Otázky pro Domov seniorů v Českých Budějovicích:

Kolik je vám let?

Jaký máte zdravotní problém?

Navštěvuje vás pravidelně osoba blízká?

Pokud ano, jak často?

Víte, na koho se obrátit v případě mimořádné události?

Řešili jste již nějakou mimořádnou událost?

O jakou situaci se jednalo?

Pokud ano, kdo vám pomohl, a byla pomoc dostačující?

Co bylo pro vás v daném okamžiku nejdůležitější?

3.2 Metodika práce

Bakalářská práce pojednává o aktuálním tématu, neboť přibývá seniorů a osob, které se nemohou sami o sebe postarat. V teoretické části byla zvolena deskripce, jež se zabývá popisem zkoumaných jevů a skutečností vztahujících se k této problematice. V rámci praktické části práce byl zvolen kvalitativní výzkum formou polo strukturovaného rozhovoru a pozorování. Domnívám se, že v případě ústavních zařízení bude jednodušší odpovědět na výše uvedenou otázku, než v případě osob žijících v domácnosti bez další blízké osoby. Hlavním cílem této práce je porovnat

ochranu osob se zdravotním postižením při mimořádných událostech v domácnostech s ochranou osob se zdravotním postižením v sociálních zařízeních.

3.3 Kvalitativní výzkum

Úlohou kvalitativního výzkumu je odkrývání neznámých skutečností o sociálních a sociálně-psychických jevech, a to zejména jejich vlastnosti a funkce, existenci daných jevů a také jejich strukturu. V neposlední řadě odhaluje faktory, jež sociální a sociálně-psychické jevy ovlivňují či s nimi jiným způsobem souvisí.

Kvalitativní výzkum usiluje o zachycení jevů v jejich dynamice a především podmínění dané dynamiky, proto se zaměřuje na pochopení smyslu jednajících sociálních subjektů. Záměrem tohoto výzkumu není změření jednotlivých parametrů určených ukazatelů, nýbrž zhotovení odpovídajícího popisu či logické konstrukce celku sociálního jevu. Nástroje kvalitativního výzkumu mají dát hlavně informace, dle nichž si je možné udělat jasnou představu o komplikované podobě sociálních jevů, nikoliv poskytnout matematicko-statisticky zpracovatelné množství údajů.(19) „Kvalitativní výzkum také bezprostředně zachycuje vlastní dynamiku sociálních jevů a její příčiny.“(19)

3.4 Etika výzkumu

Během 40. až 70. let 20. století probíhalo mnoho studií, jež by v současné době nesměl nikdo realizovat. V dané době bylo naprosto normální podávat účastníkům nepravdivé informace, skupiny proti sobě štvát, děsit je k smrti, aniž by vlastně věděli, že je při dané situaci někdo studuje. V současnosti si lidé daleko více uvědomují dopady toho, co dělají, když uskutečňují výzkum s lidmi a etickou stránku výzkumu berou velice vážně. To má chránit nejen účastníky, ale rovněž výzkumníky samotné, jelikož výzkumník, jestliže bude svou práci dělat dle etických zásad, se nejspíš nedostane do ožehavých vod zákonů.

Lze říci, že základním principem, jenž by měl celý výzkum doprovázet, je skutečnost, že by se účastníkům výzkumu nemělo nic stát a měli by z něj odejít ve stejném stavu, v jakém do něj přišli. Z daného důvodu je potřebné, aby si výzkumník

dobře promyslel, jaký zvolí postup. Měl by změnit všechny plány, u kterých je od samého počátku jasné, že by mohly určité osobě ublížit. Účastníkům výzkumu by mělo být umožněno poskytnout informovaný souhlas s účastí na výzkumu. Měli by vědět, čeho se studie bude týkat. Pokud budou s daným faktem srozuměni, mělo by jim být umožněno se svobodně rozhodnout, zda se jej chtějí nebo nechtějí zúčastnit.(20)

4. Výsledky

4.1 Informace o Českých Budějovicích

České Budějovice leží v jižních Čechách na soutoku dvou řek, kterými jsou Malše a Vltava.(22) V Českých Budějovicích žije přibližně 95 tisíc obyvatel. Na základě dané skutečnosti je největším městem, které se v Jihočeském kraji nachází. Na území tohoto města sídlí několik vysokých škol(23) (Jihočeská univerzita, která má 8 fakult, Vysoká škola evropských a regionálních studií, Vysoká škola technická a ekonomická),(24) významných veřejných institucí a úřadů.

Své sídlo zde mají také světoznámé společnosti, které se mohou pyšnit dlouholetou tradicí. Jedná se například o společnost Budějovický Budvar, Koh-i-noor Hardtmuth, Robert Bosh, která je největší jihočeskou firmou. Madeta je další významnou firmou, jež v tomto městě sídlí.(23)

Začátky města sahají až do roku 1265, kdy Přemysl Otakar II dal toto město založit. Město se díky královským privilegiím velice rychle rozvíjelo. Tricetiletá válka přinesla do města určitý úpadek.

Jádrem města byla jeho historická část, jíž vytvářelo vnitřní město, jež ohraničovaly řeky Malše a Vltava a takzvaná Mlýnská stoka, která protékala podél původních městských hradeb. Město již v minulých stoletích daný rámec přerostlo a došlo k vybudování jeho předměstí – Viděňské, Pražské, Linecké, jež se postupem doby stala součástí městského organizmu. Po 2. světové válce se k městu přičlenily až doposud samostatné obce, kterými jsou: Dobrá voda, jež se ale v roce 1990 osamostatnila, Kněžské Dvory, Čtyři Dvory, Pohůrka, Rožnov, Nové Vrátno, Nemanice, Suché Vrbné, České Vrbné, Mladé, Nové Hodějovice, Zavadilka, Haklovy Dvory,

Třebotovice a Kaliště.

České Budějovice patří v současné době k nejvýznamnějšímu hospodářskému centru, nacházející se na jihu Čech. Jeho zeměpisná poloha, přírodní surovinové zdroje a v neposlední řadě i zemědělská výroba ve spádových oblastech působí velmi příznivě na podnikatelské aktivity. Další výhodnou skutečností pro podnikatelskou činnost a cestovní ruch je blízkost hranice s Německem a Rakouskem.(25)

4.2 Demografie Českých Budějovic a okolí

Prvotní údaje o počtu obyvatelstva Českých Budějovic jsou zjistitelné na základě soupisů městských dávek, které byly sestavovány od 2. pol. 14. století. Prostřednictvím počtu daňových poplatníků, evidovaných 1384—1416, byl zaznamenán dokonce i první výraznější nárůst místního obyvatelstva (1 384 evidováno 2 600 osob, 1394 2 750 osob, 1416 4 000 osob).

Ani za husitské revoluce příliv nových obyvatel do města neustával. Tehdy do Českých Budějovic směřovali především kněží a katoličtí měšťané obávající se řádění husitů. Většina z nich město opustila okamžitě, jakmile přímé nebezpečí pominulo, ale i tak část válečných běženců ve městě zůstala natrvalo.. Vzestupný trend, který se ve vývoji obyvatelstva Českých Budějovic projevoval od konce 14. století, byl poprvé vážně přerušen v důsledku morové epidemie, která město postihla na přelomu 1520—1521.

O národnostní situaci v 16. i 17. století vypovídají zápisy do městských knih. V letech 1540—1800 v nich bylo zaevidováno celkem 4 200 kupních smluv, z nichž pouze 90 bylo psáno v českém jazyce.

Ani v 1. pol. 17. století neexistovaly předpoklady výraznějšího zvýšení počtu místního obyvatelstva, neboť město bylo postiženo nejenom vpádem Pasovských 1611 a třicetiletou válkou, ale i ničivým požárem. Oheň, který propukl 24. 7. 1641,

zničil dvě třetiny Českých Budějovic Celkový úbytek obyvatelstva po třicetileté válce je doložen soupisem podle víry z 1651. Zvyšování počtu je doložitelné i na základě farářských relací z roku 1677

Za významný mezník v demografickém vývoji Českých Budějovic lze označit rok 1848, kdy došlo ke zrušení poddanství. V letech 1846—1850 se počet obyvatelstva. Až do začátku první světové války (1914) pokračoval početní nárůst místního obyvatelstva

V důsledku hospodářské krize nastal dlouhodobý úbytek městské populace, který se dále prohluboval za druhé světové války. Maxima dosáhl po jejím ukončení, když byl dokončen odsun Němců a část místní české veřejnosti odešla osídlit pohraničí

V poválečných dějinách města je důležitý rok 1953, kdy byly k teritoriu města připojeny sousední obce

Demografický vývoj Českých Budějovic zpravidla nevybočoval z obecných vývojových trendů v zemi

V 70. letech 20. století se zlepšila sociální situace rodin s dětmi Došlo k demografické vlně (baby boom), která se 1973—1979 projevila i na území Českých Budějovic.

Pro poválečný vývoj jihočeské metropole je doložitelný výskyt osob nejenom české, ale i slovenské, polské, maďarské, německé a romské národnosti. V průběhu 70. let 20. století k nim přibyli imigranti z Vietnamu, kteří do Českých Budějovic původně směřovali za zvýšením kvalifikace, avšak v důsledku polistopadových změn zde zůstali natrvalo

Od pol. 90. let 20. století je patrný trvalý úbytek obyvatelstva jihočeské metropole, který se prohloubil po roce 2000 (1995: 99 872 osob, 2000: 98 633 osob, 2004: 94 945 osob). Jeho příčinu je nutné spatřovat v převaze zemřelých a vystěhovalých osob nad narozenými a přistěhovalými(27)

Tab. 2 Věkové složení obyvatelstva v roce 2015 v okrese České Budějovice(28)

Věk	31. prosinec 2015			Věk	31. prosinec 2015		
	Muži	Ženy	Celkem		Muži	Ženy	Celkem
0	1 106	1 024	2 130	45	1 321	1 320	2 641
1	1 069	1 049	2 118	46	1 284	1 265	2 549
2	1 064	960	2 024	47	1 234	1 235	2 469
3	1 148	1 068	2 216	48	1 195	1 220	2 415
4	1 042	1 004	2 046	49	1 275	1 279	2 554
0-4	5 429	5 105	10 534	45-49	6 309	6 319	12 628
5	1 179	1 133	2 312	50	1 311	1 264	2 575
6	1 107	1 108	2 215	51	1 395	1 360	2 755
7	1 164	1 109	2 273	52	1 275	1 281	2 556
8	1 103	1 073	2 176	53	1 153	1 170	2 323
9	1 001	991	1 992	54	1 153	1 130	2 283
5-9	5 554	5 414	10 968	50-54	6 287	6 205	12 492
10	977	913	1 890	55	1 162	1 091	2 253
11	926	890	1 816	56	1 101	1 111	2 212
12	855	818	1 673	57	1 142	1 161	2 303
13	889	787	1 676	58	1 293	1 365	2 658
14	876	761	1 637	59	1 361	1 349	2 710
10-14	4 523	4 169	8 692	55-59	6 059	6 077	12 136
15	871	818	1 689	60	1 274	1 319	2 593
16	829	775	1 604	61	1 310	1 307	2 617
17	835	784	1 619	62	1 292	1 323	2 615
18	840	818	1 658	63	1 276	1 323	2 599
19	806	772	1 578	64	1 231	1 378	2 609
15-19	4 181	3 967	8 148	60-64	6 383	6 650	13 033
20	889	885	1 774	65	1 155	1 256	2 411
21	969	950	1 919	66	1 124	1 212	2 336
22	1 105	1 093	2 198	67	1 114	1 263	2 377
23	1 172	1 120	2 292	68	1 148	1 326	2 474
24	1 240	1 189	2 429	69	1 112	1 334	2 446
20-24	5 375	5 237	10 612	65-69	5 653	6 391	12 044
25	1 317	1 244	2 561	70	841	1 063	1 904
26	1 194	1 236	2 430	71	857	1 062	1 919
27	1 236	1 260	2 496	72	798	1 066	1 864
28	1 277	1 272	2 549	73	753	890	1 643
29	1 290	1 280	2 570	74	661	845	1 506
25-29	6 314	6 292	12 606	70-74	3 910	4 926	8 836
30	1 283	1 272	2 555	75	571	804	1 375
31	1 333	1 358	2 691	76	455	662	1 117
32	1 315	1 298	2 613	77	430	627	1 057
33	1 264	1 308	2 572	78	398	593	991
34	1 378	1 303	2 681	79	354	584	938
30-34	6 573	6 539	13 112	75-79	2 208	3 270	5 478
35	1 501	1 437	2 938	80-84	1 589	2 718	4 307
36	1 618	1 549	3 167	85-89	729	1 589	2 318
37	1 663	1 704	3 367	90-94	218	584	802
38	1 679	1 574	3 253	95+	21	96	117
39	1 679	1 726	3 405				
35-39	8 140	7 990	16 130				
40	1 711	1 678	3 389	0-14	15 506	14 688	30 194
41	1 723	1 730	3 453	15-64	63 486	63 262	126 748
42	1 607	1 708	3 315	65 +	14 328	19 574	33 902
43	1 467	1 479	2 946				
44	1 357	1 391	2 748				
40-44	7 865	7 986	15 851	Celkem	93 320	97 524	190 844

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3 Domácnosti v Jihočeském kraji

V Českých Budějovicích a okolních vesnicích je celá řada domácností. K datu 31. 12. 2015 zde žilo celkem 637 834 obyvatel.(26)

4.4 Ústavy v Jihočeském kraji

V Jihočeském kraji je následující výčet domovů důchodců a zdravotních zařízení pro postižené osoby:

Domov pro osoby se zdravotním postižením Osek

Domov Důchodců Dobrá Voda

Domov pro seniory MaM Rodinka

Domov Rakovice – Alzheimer centrum

Domov pro seniory České Budějovice

Domov pro seniory Hvízdal České Budějovice

Domov Libnič a Centrum sociálních služeb Empatie

Domov seniorů Jindřichův Hradec

Domov seniorů Wágnerka Český Krumlov

Domov Kunšov s.r.o.

Domov se zvláštním režimem Vážka Písek

Poměnka Protivín- Alzheimer centrum

Domov pro seniory Světlo Písek

Psychiatrická léčebna Lnáře

Alzheimer centrum CB z.ú. České Budějovice

Alzheimer centrum Prácheň, o.p.s Písek

Alzheimer centrum Loucký mlýn Vodňany

4.5 Současný stav ve vybraných městech Jihočeského kraje

Město České Budějovice

Možné mimořádné události: únik chloru (plavecký stadion), únik čpavku (zimní stadion), rozvodnění řeky Malše a Vltavy, požáry, výbuchy čerpacích stanic.

Oznámení obyvatelstvu: místní rozhlas, webové stránky, elektronické sirény, Facebook, SMS systém. (30)

Město Prachatice

Možné mimořádné události: rozvodnění Živného potoka, únik chloru (plavecký stadion).

Oznámení obyvatelstvu: místní rozhlas, elektronické sirény, SMS systém, webové stránky, facebook. (31)

Město Týn nad Vltavou

Možné mimořádné události: rozvodnění přehradní nádrže Orlík a Hněvkovice, výbuch vodní elektrárny Orlík, rozvodnění řeky Vltava, výbuch čerpací stanice, výbuch jaderné elektrárny Temelín.

Oznámení obyvatelstvu: místní rozhlas, elektronické sirény, SMS systém, webové stránky. (32)

Město Písek

Možné mimořádné události: výbuchy čerpacích stanic, požáry (průmyslová zóna), rozvodnění řeky Otava, rozvodnění vodní hráze Orlík, výbuch vodní elektrárny Orlík, únik chloru (plavecký stadion), únik čpavku (zimní stadion).

Oznámení obyvatelstvu: elektronické sirény, místní rozhlas, webové stránky, SMS systém. (33)

Obec Římov

Možné mimořádné události: rozvodnění Římovské přehrady, požáry (pila Hamr)

Oznámení obyvatelstvu: místní rozhlas, webové stránky, SMS systém.(34)

Všechna tato uvedená města se při mimořádných událostech řídí Krizovým plánem Jihočeského kraje, který je zpracován podle zákona 240/2000 Sb a o změně některých zákonů.

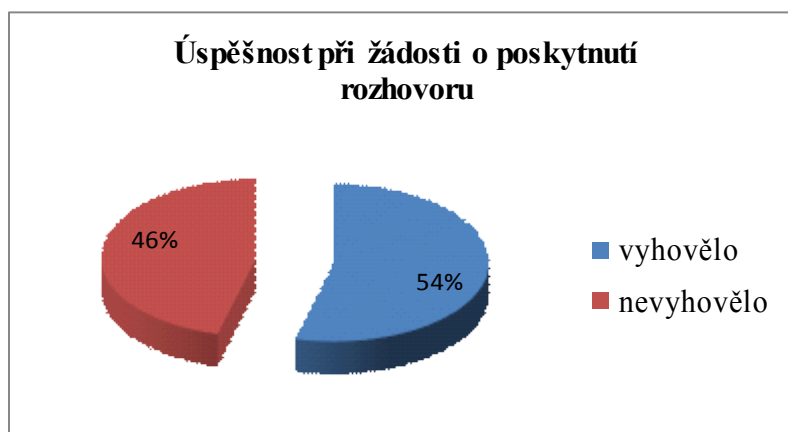
4.6 Polo strukturovaný rozhovor

V této práci bude aplikován polo strukturovaný rozhovor, který je možné označit jako rozhovor pomocí návodu, jenž je částečně řízen. Tento rozhovor se vyznačuje tím, že má připraven soubor určitých témat a otázek, který je jeho předmětem bez toho, aby bylo předem striktně stanoveno jejich pořadí. Tazatel může často formulace pokládaných otázek částečně modifikovat, potřebné však je, aby byly probrány všechny. Jiné aplikační varianty umožňují, aby uvedený tazatel pokládal další doplňující dotazy. Některé tematické okruhy bývají také předepsány do jisté míry přesně a v dalších je tazateli ponecháno více volnosti. Polo strukturovaná varianta interview kombinuje v zásadě výhody a také minimalizuje nevýhody obou krajních forem daného rozhovoru, tedy volného, nestrukturovaného i strukturovaného. Jistá volnost se zde jeví jako vhodná za účelem vytvoření přirozenějšího kontaktu tazatele s patřičnými informacemi a do jisté míry se dají také akceptovat jeho osobnostní specifika, přičemž komunikace může lehčeji plynout. Na druhé straně je určitá formalizace, která ulehčuje utřídění údajů a také jejich případné vzájemné porovnávání či zobecňování. Polo strukturovaná varianta je tak určitým způsobem získávání dat a někdy je v podobě různých drobných modifikací v kvalitativním zkoumání běžně používána. U polo strukturované formě interview je na rozdíl od volné jako určitý aspekt standardizace předpis prostředí, ve kterém by měl rozhovor probíhat.(21)

4.6.1 Výzkumný soubor

Ve dnech 7. – 9. března 2016 proběhlo šetření, kdy jsem navštívila čtyři jihočeská města a vesnice (Libín, Lišov, Dolní Miletín, České Budějovice) a oslovila 13 domácností s žádostí o poskytnutí rozhovoru. Níže přiložený graf 1 ukazuje, že mému požadavku vyhovělo pouze 7 z nich, což představuje 54 % úspěšnost. Až na rozhovor č. 6 a 7, který byl uskutečněn u osob bydlících v panelovém domě, byly zbývající rozhovory vedeny u jedinců žijících v rodinných domech. Výše jsou uvedeny otázky, na něž bylo v rámci rozhovoru odpovídáno, a dále budou uvedeny odpovědi, jež se na základě rozhovoru podařilo získat.

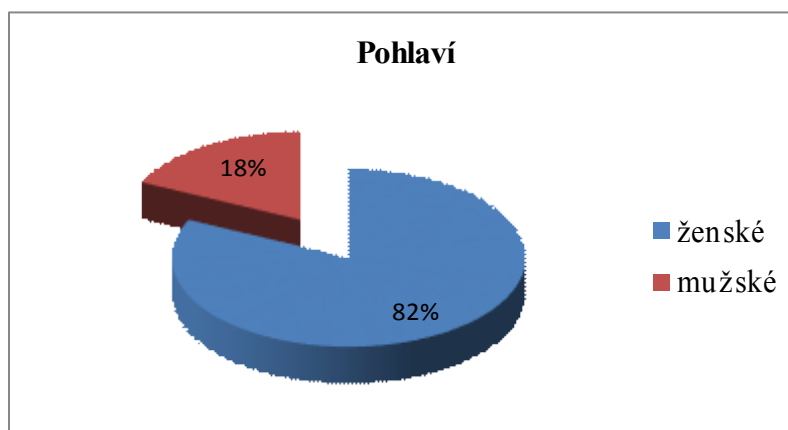
Graf 1: Úspěšnost při žádosti o poskytnutí rozhovoru

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Dále jsem v rámci šetření dne 10. března 2016 navštívila Domov pro seniory v Českých Budějovicích, kde mi bylo umožněno si o dané problematice s jejich klienty pohovořit. Klienti právě měli keramickou dílnu, proto byl rozhovor realizován se všemi najednou. Dané aktivity se zúčastnilo 11 klientů. Jak je z níže přiloženého grafického znázornění patrné (graf 2), celkem 82 % bylo ženského pohlaví a 18 % pohlaví mužského.

Graf 2: Pohlaví

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

4.6.1 Postup získání dat

Nejdříve jsem si vytvořila otázky, které jsem chtěla osobám pokládat. Dalším krokem bylo vytipování tří měst a vesnic a Domova pro seniory. Do vybraného Domova pro seniory jsem nejprve zatelefonovala a požádala o spolupráci, která mi byla přislíbena. Ihned jsme se domluvili na termínu návštěvy. Po příchodu mezi klienty jsem se jim představila a vysvětlila respondentům, čeho se můj výzkum týká. Poté jsem se jich zeptala, zda jsou všichni ochotni odpovídat na mé otázky, upozornila je na to, že výzkum je zcela anonymní. Jelikož se jednalo o jedenácti člennou skupinu, požádala jsem je, zda mohu použít diktafon. Mé žádosti bylo vyhověno. Otázky jsem se snažila pokládat co nejtaktněji. Všichni souhlasili se skupinovým rozhovorem.

V případě osob žijících doma jsem si vytipovala celkem 13 domácností, které jsem oslovila s žádostí o poskytnutí rozhovoru. Mé žádosti vyhovělo pouze 7 z nich. Nejprve jsem se představila, vysvětlila jim, čeho se můj rozhovor bude týkat a požádala je, zda si mohu jejich odpovědi zaznamenat na diktafon. Danému požadavku vyhovělo 5

osob, u zbývajících dvou jsem si odpovědi zapisovala na papír. Upozornila jsem je na to, že bude zachována jejich anonymita, proto se nemusí ničeho obávat. Všem zúčastněným jak v domácnostech, tak v Domově pro seniory jsem vždy poděkovala za účast na rozhovoru.

Posledním krokem bylo přepsání získaných informací do počítačové podoby.

4.6.3 Vyhodnocení získaných dat

V rámci této části práce jsou získaná data vyhodnocena.

Rozhovory vedené v domácnosti

Rozhovor č. 1:

Dotazovaná paní uvedla, že jí je 43 let a bydlí v Lišově.

Na **otázku č. 3** odpověděla, že po porodu druhého syna, kdy jí bylo 31 let, začala mít specifické problémy, proto se obrátila na svého lékaře, který ji poslal na vyšetření, kde jí byla diagnostikována roztroušená skleróza. Jak dále uvádí, momentálně ke svému životu potřebuje invalidní vozík, protože za posledního 1,5 roku se jí velice zhoršila pohyblivost a není schopná se pohybovat po vlastních nohou.

Odpověď na **otázku č. 4** zněla: s manželem 45 let, se dvěma syny 16 a 12 let, s maminkou 62 let a otcem 68 let.

V případě **otázky č. 5** se vyjádřila takto: dokud byla schopná se o sebe a o svou rodinu postarat a hlavně sama nepotřebovala pomoc, bydleli v Českých Budějovicích. Poslední přibližně 3 roky žijí u jejich rodičů, kteří jim nabídli svou pomoc.

Dále paní v **otázce č. 6** uvedla: ano, v současné době je odkázána na pomoc svých blízkých.

Odpověď na **otázku č. 7** zněla takto: manžel i synové jsou skvělí, vůbec jí nedávají najevo, že by jim mohla být na obtíž a i její rodiče jsou úžasní. Musí říct, že na svou rodinu má obrovské štěstí a plně si to uvědomuje. V době, kdy je manžel v práci a děti ve škole, nebo mají své záliby, se většinu času o ni starají rodiče, kteří jsou již v důchodu. Čas od času se stává, že i oni musí oba odejít a v tom případě k ní dochází sousedka, která jí je v jejich nepřítomnosti v případě potřeby k ruce.

Na **otázku č. 8** paní odpověděla, že doufá, že takováto situace nikdy nenastane, ale předpokládá, že nejdříve je potřeba volat na linku 112 a poté se urychleně snažit opustit domov. Uvědomuje si, že v jejím případě by mohly nastat různé komplikace, ale věří, že vždy má někoho ve své blízkosti, kdo by jí s evakuací pomohl.

V následující **otázce č. 9** uvedla, že naštěstí doposud nezažila situaci ohrožující její život. Jelikož paní žádnou situaci nezažila, další otázky jí již nebyly položeny.

Rozhovor č. 2

Rozhovor č. 2 poskytl 24 let mladík, bydlící v Lišově.

Odpověď na **otázku č. 3** zněla: v 19 letech jel na motorce, přes cestu mu přeběhla srnka, lekl se, nezvládl řízení a bohužel zůstal ochrnutý od pasu dolů.

V případě **otázky č. 4** uvedl, že žije v jedné domácnosti se svými rodiči, oba 47let, sestrou 18 let a přítelkyní 25 let.

Na **otázku č. 5** odpověděl, že v místě bydliště žije od svého narození, ale v nejbližší době se plánují s přítelkyní osamostatnit.

Na **otázku č. 6** se vyjádřil takto: přibližně rok mu trvalo, než se dokázal smířit s tím, že nemůže chodit, potom začal na sobě pracovat, chodil na rehabilitace, do posilovny a snažil se o to, aby byl co nejvíce samostatný. Dále uvedl, že je na sebe opravdu hrdý, že v rámci možností je soběstačný, pomoc potřebuje pouze v případech, kdy má jít něco vyřizovat, jelikož ne všude to je uzpůsobeno pro vozíčkáře.

Otázka č. 7 je v daném případě bezpředmětná, neboť mladík je schopen se sám o sebe postarat a není tedy potřebné v době nepřítomnosti rodiny žádat kohokoliv jiného

o pomoc. Pokud už pomoc potřebuje, je to většinou mimo domov, protože doma má vše uzpůsobeno svým potřebám.

V případě **otázky č. 8** dotazovaný v žertu řekl, že by vzal kola na ramena a uháněl pryč, co by mu síly stačily. Dále podotkl, že ví, že by mu přesun do bezpečí mohl trvat delší dobu, pokud by zrovna nikdo nebyl v jeho blízkosti, ale věří, že by to zvládl. Uvědomil by také hasiče či policii. Na otázku č. 9 odpověděl, že v ohrožení života byl při pádu z motorky. Tehdy pomoc potřeboval, ale doma zatím takovouto situaci řešit nemusel. Následující otázky mu z daného důvodu nebyly položeny.

Rozhovor č. 3

Rozhovor č. 3 poskytl 79 let starý pán žijící v Libíně.

Na **otázku č. 3** odpověděl, že před 7 lety dostal mrtvičku. Nejdříve vůbec nemohl pohybovat levou částí těla a i pravá strana byla značně omezena, ale postupnou rehabilitací se situace zlepšila natolik, že s pomocí druhé osoby se dokáže pohybovat po bytě a vyjít si sednout na zahrádku.

V případě **otázky č. 4** bylo odpovězeno takto: žije se svou dcerou 60 let, zetěm 65 let, vnučkou 26 let, jejím manželem 29 let a pravnučkou 1,5 roku.

Odpověď na **otázku č. 5** zněla: pán uvádí, že zde nebydlí celý život, přestěhoval se sem po prodělané mrtvičce, kdy si jej k sobě vzala jeho dcera, aby se o něj mohla postarat. Nyní jí s péčí o něj pomáhá jeho vnučka, jež je právě na rodičovské dovolené.

Na **otázku č. 6**, zda potřebuje asistenci, se vyjádřil, že ano. Nevyužívá však služeb osobní asistence, ale pouze rodiny. Jelikož se sám nedokáže po bytě bezpečně pohybovat, potřebuje s danou činností pomoci. Také uvádí, že i s hygienou mu jeho rodina pomáhá.

Dále v **otázce č. 7** uvedl, že k němu nikdo nedochází, že vždy je někdo z rodiny doma a pokud potřebují všichni odejít, přichází k němu na danou dobu jeho syn nebo někdo z jeho rodiny.

V případě **otázky č. 8** pán hovořil o tom, že ví jak se v případě nebezpečí zachovat. Jediný problém by viděl v tom, kdyby v daném okamžiku neměl při sobě

osobu, která by mu pomohla dům opustit. Má však u sebe vždy telefon, proto by se snažil co nejdříve k sobě zavolat pomoc.

Na **otázku č. 9** odpověděl ano.

Odpověď **na otázku č. 10** zněla: když ještě žil s manželkou, chtěl si uvařit oběd, protože manželka měla přijít domů až později. Jelikož však byl dosti vyčerpaný, podařilo se mu při vaření usnout za stolem. Bylo velké štěstí, že manželka přišla domů včas, neboť z hrnce se již vypařila všechna tekutina a maso začalo hořet. Řekl, že nechápe, že jej ten příšerný puch nezbudil. Manželka však situaci zachránila, když oheň uhasila, rychle otevřela okna a jeho vyvedla na čerstvý vzduch.

Na **otázku č. 11** odpověděl, že pomoc manželky byla naprosto dostačující.

V případě **otázky č. 12** byla pro něj nejdůležitější skutečnost, že se nic nestalo, nic neshořelo, kromě hrnce a on bez úhony přežil.

Rozhovor č. 4

Rozhovor č. 4 poskytla 79-letá paní z Libína.

Na otázku č. 3 odpověděla následovně: má silné bolesti nohou, kloubů, má artrózu, odvápnění kostí. Jsou dny, kdy nemůže bolesti vydržet.

Odpověď **na otázku č. 4** zněla: s dcerou 39, zetěm 40, vnučkou 12 a vnukem 8 let.

Na otázku č. 5 paní podala tuto odpověď: přistěhovala se k dceři z Benešova přibližně před 6 lety, kdy se jí začaly stupňovat bolesti. Dokud mohla, pomáhala jí s vnuky, nyní již vyhledává pomoc sama.

Dále v případě **otázky č. 6** uvedla, že potřebuje asistenci. Potřebná je pomoc při hygieně, oblékání, při přípravě jídla. Uvádí, že přes den se snaží alespoň trochu projít, ale pouze z jedné místnosti do druhé, protože jí bolesti velmi limitují. Po schodech by již sejít dolů nedokázala. Přes den sedí většinou na židli, která je hned vedle postele nebo odpočívá.

Na **otázku č. 7** uvedla, že v době, kdy je její rodina v práci a ve škole, k ní dochází asistentka, která jí se vším pomáhá. Než odejde, uloží ji do postele, kde si paní odpočine až do příchodu rodiny.

Paní na **otázku č. 8** řekla, že má vždy ve své blízkosti telefon, proto by v případě potřeby volala svou dceru. Ve chvíli, kdy by například hořelo, by zavolala. Telefonní čísla zná. Sama bez pomoci by obydlí nedokázala opustit.

Jak dále uvádí, naštěstí nikdy nezažila situaci, kdy by rychle musela opustit svůj domov, proto zbývající otázky již nebyly položeny.

Rozhovor č. 5

Rozhovor č. 5 poskytla za asistence svého syna 85-letá paní z Dolního Miletína.

Na **otázku č. 3** odpovídal syn takto: jeho matka má stařeckou demenci, zapomíná, často se snaží opustit dům, proto potřebuje 24 hodinový dohled.

Na **otázku č. 4** paní odpověděla, že ve společné domácnosti bydlí se synem 64 let a snachou 62 let. Věk doplnil syn. Paní v případě otázky č. 5 řekla, že zde žije celý život, což potvrdil i její syn, který zde bydlí také celý svůj život.

Syn na **otázku č. 6** odpověděl takto: maminka potřebuje celodenní dohled, v případě potřeby využívají asistenční službu nebo rodinu, čímž vlastně již odpověděl i na **otázku č. 7**.

V případě **otázky č. 8** paní uvedla, že by žádala o pomoc přítomnou osobu. Její syn dodal, že s maminkou vždy někdo je a určitě by si poradil.

Na **otázku č. 9** odpověděl syn, že řešili situaci, kdy museli volat k mamince rychlou záchrannou službu.

Odpověď na **otázku č. 10** zněla takto: maminka již hodně zapomíná, často i to, kde je. Musí si velmi dávat pozor na to, aby vypnuli všechny spotřebiče i plyn. Maminka jim totiž jednou zapnula sporák a na něj položila varnou konvici. Naštěstí byli doma. Když ucítili zápach, rychle se běželi podívat dolů co se děje a situaci ihned řešili.

Maminka už byla trochu malátná, proto pro jistotu zavolali záchrannou službu, která po příjezdu sdělila, že je vše v pořádku. V rámci dané otázky bylo odpovězeno i na **otázku č. 11**. Syn dodal, že se zásahem i rychlostí dojezdu byl spokojen.

Na **otázku č. 12** odpověděl syn jednoznačně, kdy uvedl, že nejdůležitější pro něj bylo, že se mamince nic nestalo. Jak sám řekl, věci se dají nahradit, lidský život ne.

Rozhovor č. 6

Rozhovor č. 6 poskytla se souhlasem rodiny osobní asistentka 85 let staré paní z Českých Budějovic.

Na **otázku č. 3**, asistentka odpověděla takto: paní prodělala silnou mrtvici a již se nepodařilo ji rozhybat ani rozmluvit, přičemž nyní paní pouze leží. Do té doby to byla vitální stará paní, která si kolem sebe dokázala vše udělat. V aktuálním stavu se nachází necelé dva roky.

Na **otázku č. 4** odpověděla, že paní žije ve společné domácnosti se svou vnučkou 41 let, jejím manželem 44 let, a jednou pravnučkou 14 let.

Asistentka na **otázku č. 5** odpověděla takto: paní zde žije od svatby, pomáhala i s výchovou své vnučky, jelikož dcera zůstala po smrti svého muže na ni sama.

Na **otázku č. 6** bylo odpovězeno ano.

V případě **otázky č. 7** zněla odpověď takto: v době, kdy je rodina v práci nebo si potřebuje něco zařídit, se o paní starají asistentky. Většinou jsou to dvě ženy, které se u ní pravidelně střídají. Paní totiž potřebuje 24 hodinovou péči.

Na **otázku č. 8** odpovídala asistentka za sebe. Ví jak se při nebezpečí zachovat. Rodina ji také instruovala, kde se nachází hlavní uzávěr plynu, vody a hlavní elektrický jistič.

Na **otázku č. 9** zněla odpověď takto: naštěstí asistentka nezažila situaci, kdy by musela spolu s klientem rychle opustit obydlí. Jak dále uvedla, uvědomuje si, že v případě této klientky by to bylo velice obtížné, ale určitě by si poradila. Ke svým klientům mnohdy volá rychlou záchrannou službu, jež vždy přijede až domů, a proto nemusí klienta nikde vodit. Asistentka se zmínila rovněž o své zkušenosti, kdy lidé na

vesnici si dokážou více vyjít vstříc, že vztahy jsou zde tzv. domáctější. V případě potřeby jsou více ochotni pomoci sousedovi. V panelovém domě, v němž bydlí i její klientka, jsou dle jejího názoru k sobě lidé lhostejní, většinou ani vztahy nejsou příliš dobré. Myslí si, že člověk se rychleji dovolá pomoci na vesnici, kde doslova zná každý každého, než v paneláku, kde dochází k častému stěhování, objevují se stále noví a noví nájemníci a vytváří se zde anonymní prostředí.

Otázky č. 10 – 12 nebyly již asistentce položeny.

Rozhovor č. 7

Rozhovor č. 7 poskytl 76 let starý pán z Českých Budějovic.

Pán na **otázku č. 3** uvedl, že před 3 měsíci prodělal onkologickou léčbu, když mu byla objevena rakovina prostaty.

Na **otázku č. 4** odpověděl, že žije v jedné domácnosti spolu se svým synem 41 let, snachou 39 let, vnukem 6 let a vnučkou 10 měsíců.

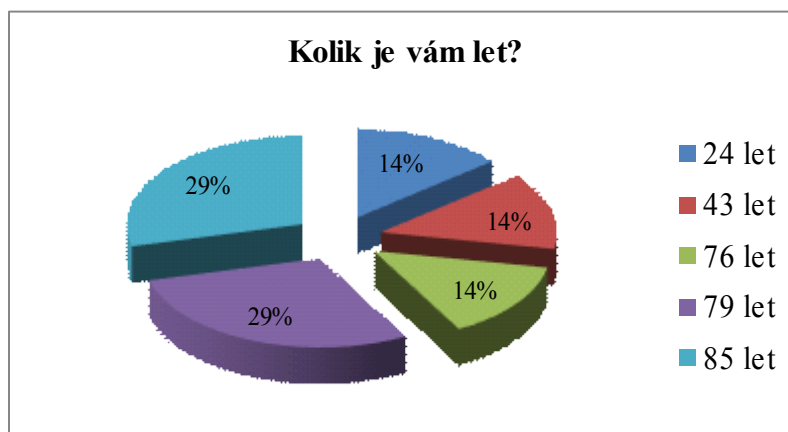
V případě **otázky č. 5** uvedl, že v místě bydliště žije přibližně 5 let, kdy se k synovi přestěhoval po smrti své manželky.

Na **otázku č. 6** odpověděl takto: podle jeho slov nepotřebuje 24 hodinový dohled. Hodně věcí si dokáže kolem sebe udělat ještě sám. Jelikož již nemá tolik síly jako před léčbou, cítí se jistěji, pokud jej například ven nebo při chůzi po schodech někdo doprovází, jelikož často trpí závratěmi. Nedokáže si již sám uvařit oběd, z toho důvodu mu o víkendu vaří snacha a přes týden mu obědy přivážejí. Dále dotazovaný odpovídal na otázku č. 7, kdy uvedl, že v době, kdy je syn v práci a snacha s dětmi mimo domov, nepotřebuje nikoho, kdo by musel o něj pečovat. Pokud však rodina odjíždí pryč na delší dobu, stará se o něj druhý syn s rodinou. Jestliže je doma sám, nikam nevychází, zůstává pouze doma. Obává se, že by mohl někde upadnout a přivodit si nějaký úraz.

Na **otázku č. 8** odpověděl takto: přibližně ví jak se zachovat, většinu času je doma snacha, ale v její nepřítomnosti by použil telefon. S rodinou již probírali možnost použití náramku, pomocí něhož by si v případě potřeby mohl přivolat pomoc. Daná možnost se mu zdá jako velmi dobrá.

Odpověď na **otázku č. 9** zněla, že nikdy nezažil mimořádnou situaci, která by ohrožovala jeho život, nepočítá-li se do toho jeho nemoc. Rovněž dodal, že si je vědom toho, že bydlí v panelovém domě, kde se každý stará sám o sebe a vztahy tu nejsou tak dobré, jak tomu bývá například na vesnici. Bylo by proto asi obtížné dovolat se pomoci. Právě daná skutečnost je přivedla na možnost využití SOS náramku, který by mu pomohl v okamžiku, kdy by se nemohl dovolat žádné pomoci. Jelikož pán nezažil žádnou mimořádnou událost, další otázky mu již nebyly položeny. Níže přiložené grafy a tabulka znázorňují odpovědi všech dotazovaných osob v rámci domácností. Na první otázku „Kolik je vám let?“, celkem 29 % z nich uvedlo, že jim je 79 let a stejnému počtu dotazovaných je 85 let. Shodně 14 % respondentů uvedlo věk 24, 43 a 76 let.

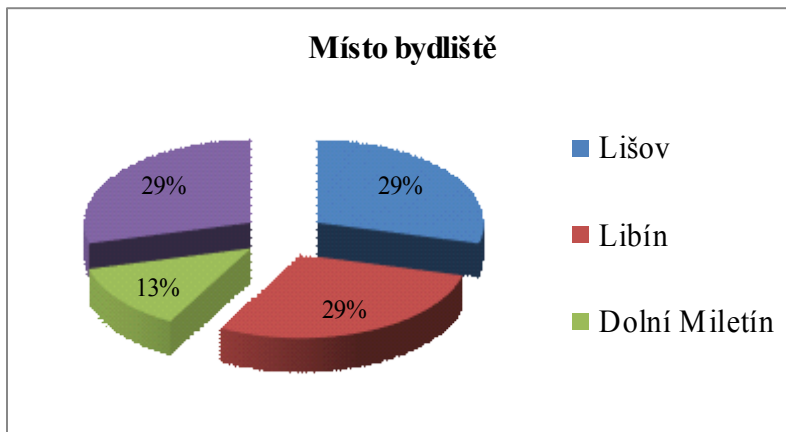
Graf 3: Kolik je Vám let?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Dotazovaným byla dále položena otázka zjišťující místo jejich bydliště. Níže uvedené grafické znázornění zachycuje odpovědi. Celkem 13 % dotazovaných uvedlo, že žije v Dolním Miletíně. České Budějovice, Lišov a Libín uvedlo shodně 29 % z nich.

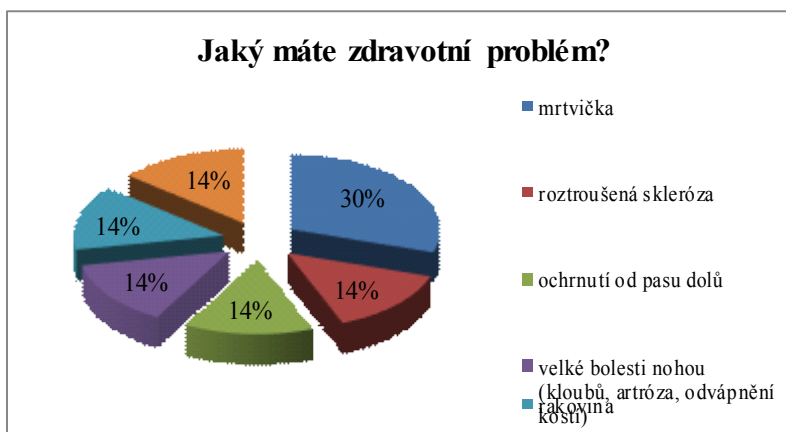
Graf 4: Místo bydliště

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Dále byla dotazovaným osobám dána otázka, která měla za úkol zjistit, s jakými zdravotními problémy se tyto osoby potýkají. Níže přiložený graf přehledně ukazuje odpovědi, kdy 30 % osob uvedlo mrtvičku. Roztroušenou sklerózu zmínilo 14 % dotazovaných. Dalších 14 % uvedlo ochrnutí od pasu dolů a stejné procento respondentů uvedlo tyto zdravotní problémy: velké bolesti nohou (kloubů, artróza, odvápnění kostí), stařecká demence a rakovina.

Graf 5: Jaký máte zdravotní problém?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Pro lepší přehlednost, jsou odpovědi na otázku „S kým obýváte domácnost?“ vepsány do níže přiložené tabulky. Celkem 3 respondenti uvedli, že žijí ve společné domácnosti se svým synem. Vždy po 2 respondentech odpovědělo, že domácnost obývají s dcerou, matkou, otcem, zetěm, vnučkou, vnukem nebo pravnučkou. Manžela, přítelkyni, snachu nebo vnučku s manželem uvedlo po 1 osobě. Jak je vidět v tabulce níže, každá osoba s někým žije. Je to i proto, že lidé jsou společenským tvorem a neradi žijí osamoceni. V současnosti však je moderní trend „single“, tedy život bez partnera, avšak na stáří osamocení člověk může tohoto rozhodnutí litovat. Nemá s kým sdílet radosti i starosti každodenního života, a tak na něj může působit deprese. Navíc starší člověk má řadu zdravotních problémů a potřebuje pomoc v domácnosti.

Tabulka 1: S kým obýváte domácnost?

S kým obýváte domácnost?	
Manžel	1
Syn	3
Dcera	2
Matka	2
Otec	2
Přítelkyně	1
Zeť	2
Snacha	1
Vnučka	2
Vnučka s manželem	1
Vnuk	2
Pravnučka	2

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření.

Na otázku zda v místě aktuálního bydliště žijí celý život nebo se přistěhovali, bylo odpovězeno takto: Celkem 71 % osob uvedlo, že v místě bydliště nežije celý život. Pouze 29 % z nich uvedlo, že zde žije celý svůj život. Řada lidí se zde přistěhovala za práci nebo rodinou.

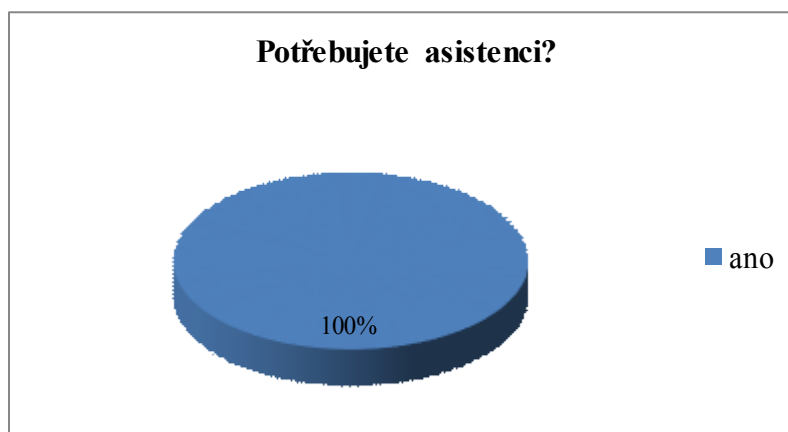
Graf 6: Žijete zde celý život, nebo jste se přistěhoval/a?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Otázka č. 6 měla za úkol zjistit, zda dotazovaní lidé potřebují asistenci. Bylo zjištěno, že 100 % respondentů potřebuje vzhledem ke svému zdravotnímu stavu více či méně asistenci jiné osoby. Na otázky odpovídali vesměs starší a nemocní lidé nebo jinak potřební lidé, proto všichni vítají možnost asistence.

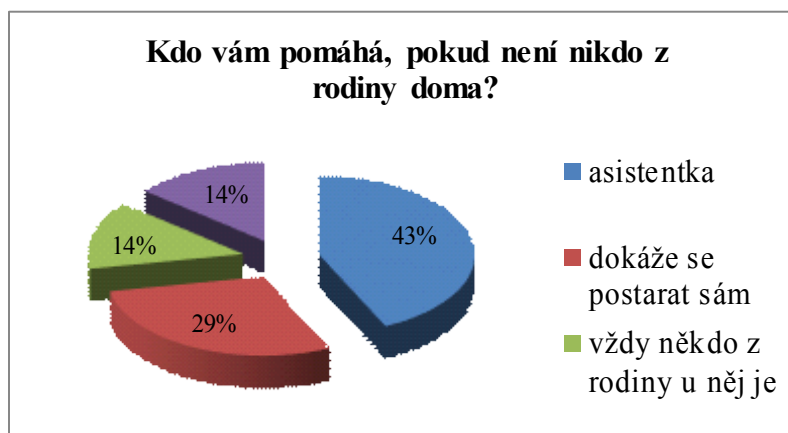
Graf 7: Potřebujete asistenci?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Následující otázka byla zaměřena na skutečnost, kdo těmto osobám pomáhá, pokud není nikdo z rodiny doma. Z níže uvedeného grafického znázornění je patrné, že k 43 % dotazovaných dochází v danou dobu asistentka. Celkem 29 % osob uvedlo, že se dokážou o sebe v daný moment postarat sami. Možnost sousedka zmínilo 14 % osob a stejný počet respondentů uvedlo, že se u nich vždy někdo z rodiny nachází.

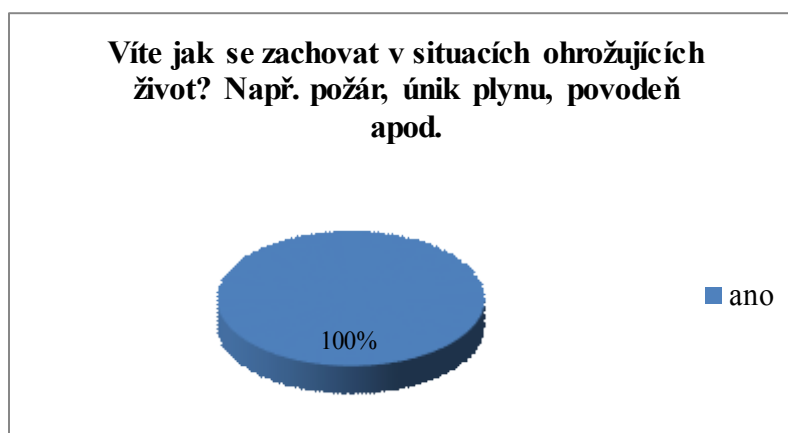
Graf 8: Kdo vám pomáhá, pokud není nikdo z rodiny doma?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Na otázku „Víte jak se zachovat v situacích ohrožujících život? Např. požár, únik plynu, povodeň apod.“ bylo odpovězeno takto: Všichni dotazovaní, tedy 100 % osob by vědělo, jak se v dané situaci zachovat. V případě respondentů, kteří za sebe nemohli hovořit, byla daná otázka směřována pečujícím osobám, které také věděli, jak se v život ohrožujících situacích zachovat. Z odpovědi vyplynulo, že všichni vědí, co v této situaci dělat.

Graf 9: Víte jak se zachovat v situacích ohrožujících život?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Otázka č. 9 měla za úkol zjistit, zda dotazované osoby v minulosti potřebovaly pomoc v případě situace ohrožující život. Níže přiložený graf ukazuje, že celkem 71 % respondentů naštěstí doposud nezažilo takovou situaci, kdy by museli kvůli život ohrožující situaci opustit domov. Takovou situaci zažilo 29 % dotazovaných osob.

Graf 10: Potřeboval/a jste již v minulosti pomoc v případě situace ohrožující život?

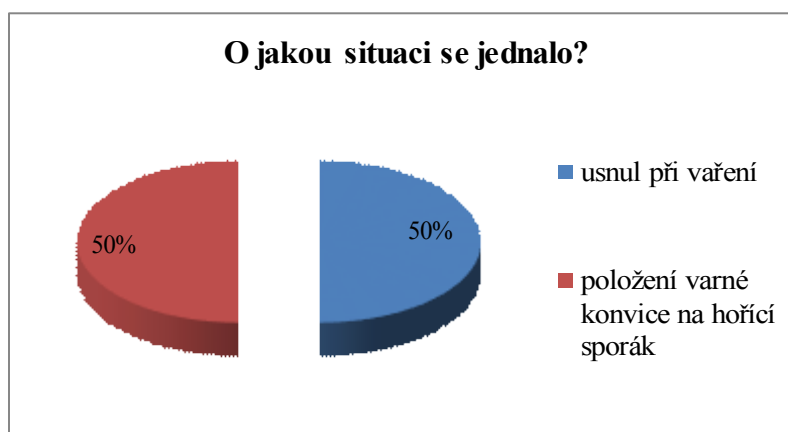

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Graf č. 11 navazuje na předcházející otázku „Potřeboval/a jste již v minulosti pomoc v případě situace ohrožující život?“ Níže vložený graf uvádí, o jakou situaci se v rámci výše zmíněné otázky jednalo. Pouze 2 respondenti v předchozí otázce

odpověděli, že v minulosti potřebovali v případě situace ohrožující život pomoc. Jeden z dotazovaných usnul při vaření, kdy se vypařila z hrnce tekutina, a jídlo začalo hořet. V druhém případě syn dotazované uvedl, že maminka položila na hořící sporák varnou konvici. Naštěstí však byli doma a situaci zdárně vyřešili.

Graf 11: O jakou situaci se jednalo?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru..

Otázka č. 12 zněla „Kdo vám pomohl, a byla pomoc dostačující?“ Celkem 100 % dotazovaných uvedlo, že pomoc byla dostačující. Jednomu z respondentů pomohla manželka, druhému syn a přivolaná záchraná služba.

Graf 12: Byla pomoc dostačující?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Poslední otázka rozhovoru byla opět směřována na dotazované osoby, které již zažili život ohrožující situaci. Zněla takto: Co bylo pro vás v daném okamžiku nejdůležitější? Oba shodně odpověděli (100 %), že nejdůležitější bylo, že se nic nestalo a přežili. Lidé vědí, že nejdůležitější je zdraví a život, proto nehledí na majetek. Navíc se jedná o starší lidi (nejčastěji), kteří de facto již nic kromě zdraví nepotřebují.

Graf 13: Co bylo pro vás v daném okamžiku nejdůležitější?

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru.

Beseda v Domově pro seniory v Českých Budějovicích:

Jak již bylo uvedeno výše, besedy se účastnilo 11 klientů. Celkem 5 klientů je ve věku 78 let, 2 klienti ve věku 75 let. Celkově 2 klienti uvedli věk 76 let. Věk 81 a 83 zmínilo po jednom klientovi. Průměrný věk klientů je 78 let. Osoba, pořádající besedu (tazatelka), vznesla dotaz týkající se jejich zdravotního problému. Lidé vesměs zmiňovali běžné problémy spojené s jejich vysokým věkem (73 %), jako je například zapomnětlivost, zhoršená pohyblivost, bolesti pohybového aparátu, vysoký krevní tlak apod. Nejčastěji to však byly problémy s klouby a celkově s pohybovým aparátem. „Jsem stále rozbolavělý, od rána do večera“ uvedl starší muž. Zbývajících 27 % klientů podotklo, že je z velké části odkázáno na pomoc druhých, jelikož je upoutáno na invalidní vozík. „Navštěvuje vás pravidelně blízká osoba?“ dotázala se dále tazatelka. „ano“, „ano, samozřejmě“, „no jistěže“, takto zněly všechny odpovědi.

V rámci besedy bylo dále potřebné zjistit, jak často je jejich blízké osoby navštěvují. Nejčastěji seniory navštěvuje jejich rodina, tedy jejich děti, vnuci, pravnucci. Takto odpovědělo 91 % osob. Celkem 18 % klientů se vyjádřilo, že je navštěvují i jejich sourozenci. Dále se 45 % osob kromě rodiny zmínilo, že je navštěvují také jejich kamarádi či známí. Pouze jedna osoba uvedla, že ji nikdo z rodiny nenavštěvuje, ale má velmi dobrou bývalou sousedku, se kterou si rozumí a ta za ní pravidelně chodí na návštěvy. Celkem 64 % klientů uvedlo, že také oni navštěvují své příbuzné.

V rámci besedy byla rovněž řešena otázka, zda vědí, na koho se obrátit v případě mimořádné události. V daném případě pokládali klienti za mimořádnou událost především zdravotní obtíže, kdy všichni uvedli, že by se obrátili na sloužící sestru. Tazatelka otázku blíže upřesnila a i tak se všichni shodli na tom, že by určitě přivolali sestru a poté se řídili jejími doporučeními. Klienti řekli, že zaměstnancům zcela důvěřují.

„Shodně můžeme říci, že za dobu našeho pobytu nikdy nenastala situace, že bychom museli opustit své ubytování.“ Pouze jeden klient nastínil příhodu z vlastního života, kdy ještě nepobýval v Domově pro seniory. Jeden z klientů uvedl, že v době, kdy žil v cihlovém domě, zažil mimořádnou situaci. Zmínil, že v koupelně měli karmu a jednoho dne si napustil vanu, aby se vykoupal a odpočinul si po náročném dni. Jak sám uvedl, bylo obrovské štěstí, že v ten večer nebyl doma sám, ale s manželkou, které se zdálo, že už je tam nějak dlouho, z toho důvodu na něj zavolala. Klient však neodpovídal, proto se šla na něj do koupelny podívat. Manželka jej našla bezvládně ležet ve vaně, okamžitě volala záchrannou službu, která klienta odvezla do nemocnice. Lékaři potvrdili, že klient byl zachráněn na poslední chvíli. Jednalo se o otravu plynem z karmy.

„Ano, se zásahem jsem byl spokojen.“ Dle jeho slov si manželka zachovala duchapřítomnost, nezmatkovala a zasahující záchranná služba také konala velmi rychle. V daném okamžiku nebylo pro něj důležité nic, jelikož byl v bezvědomí a nevěděl co se s ním děje. Jakmile se ale probral a zjistil, v jaké situaci se nalézal, uvědomil si všechny možné následky, cítil velkou úlevu a vděk za záchranu života. V daném okamžiku pro něj bylo nejdůležitější, že to zvládl a bude žít dále.

5 Diskuze

5.1 Vyhodnocení hypotézy v domácnostech

Základní hypotéza zněla: ochrana postiženého obyvatelstva v domácnostech a sociálních zařízeních a také na vesnicích a městech při mimořádných událostech se liší.

Z rozhovorů realizovaných v domácnosti bylo zjištěno, že žádná z dotazovaných osob nežije sama. Všechny osoby žijí se svou rodinou, které o ně pečují, a pokud daná osoba potřebuje značnější pomoc, využívají rodiny služeb osobní asistence nebo péči o svého blízkého řeší v rámci široké rodiny či sousedských vztahů. Osoby, s nimiž byl rozhovor veden, vědí, jak se mají v případě mimořádné události chovat, kam se obrátit pro pomoc. Z velké části se spoléhají na své rodinné příslušníky. Je pravdou, že u všech osob, které by v případě nutnosti nedokázaly samy opustit místo ohrožující jejich život, je zabezpečen dohled alespoň jedné osoby, která by nastalou situaci dokázala řešit a své blízké osobě poskytnout pomoc.

Postižené osoby v domácnostech se spoléhají na rodinné příslušníky. Tato hypotéza se potvrdila.

5.2 Vyhodnocení hypotézy v ústavu

Základní hypotéza zněla: ochrana postiženého obyvatelstva v domácnostech a sociálních zařízeních a také na vesnicích a městech při mimořádných událostech se liší.

Prostřednictvím uskutečněné besedy jsem zjistila, že v ústavním zařízení se klienti vždy spoléhají na pomoc ošetřujícího personálu. Daná skutečnost je naprosto zřejmá, jelikož v tak velkém zařízení je potřebné, aby se v případě mimořádné události všichni řídili dle pokynů zasahující osoby, aby nedošlo k panice. Tato hypotéza se potvrdila

5.3 Návrhy na řešení současné situace

Během rozhovorů, které jsem v domácnostech uskutečnila, jsem zjistila, že většina osob, pokud byla schopná mluvit, měla povědomí o tom, jak se v životě ohrožující situaci zachovat. V průběhu rozhovoru se 76 let starým pánem z Českých Budějovic jsem si uvědomila, jak by se dala zlepšit situace osob, které jsou v případě nebezpečí mnohdy odkázány na pomoc druhých. Právě tento pán nastínil možnost pořízení nouzového SOS náramku, který v případě nutnosti dokáže přivolat dotyčné osobě pomoc. V současné době existují také náramky, které se nedají sejmout z ruky, a pokud by se o to někdo pokusil, byl by okamžitě vyslán signál na Pult centralizované ochrany. Díky danému náramku lze určit polohu hledané osoby. Domnívám se, že takovýto způsob kontroly by mohl být účinný hlavně u lidí trpících stařeckou demencí, Alzheimerovou chorobou apod.

6. Závěr

Tématem této práce byla ochrana postiženého obyvatelstva v domácnostech při mimořádných událostech. Cílem práce bylo zjistit, kdo pomůže osobě v nouzi, která bydlí v domácnosti na vesnici nebo ve městě, a kdo pomůže osobě v nouzi v ústavním zařízení.

Práce byla rozdělena do dvou částí. V první, teoretické části, byly vymezeny základní pojmy týkající se ochrany obyvatelstva. Dále se práce zaměřila na přiblížení informací týkajících se historického vývoje ochrany obyvatelstva. Součástí teoretické části se stala rovněž kapitola, která se zaměřila na způsoby varování a vyrozumění obyvatelstva během mimořádných událostí, jak se mají lidé zachovat po vyhlášení varovného signálu a pozornost byla věnována i samotné evakuaci obyvatelstva v průběhu mimořádné události.

V rámci praktické části jsem realizovala 7 rozhovorů v domácnostech lidí, kteří jsou odkázáni na pomoc druhé osoby. Navštívila jsem také Domov pro seniory, kde jsem stejně jako v domácnostech chtěla zjistit, kdo se postará o tyto lidi v případě mimořádných událostí. Jednalo se o formu besedy.

Během rozhovorů v domácnostech jsem odhalila skutečnost, že rodiny starající se o své příbuzné se snaží vše zařídit tak, aby lidé, kteří nemohou zůstat doma bez dozoru, měli vždy u sebe člověka, který o ně pečuje a v případě nebezpečí je schopen se o ně postarat. Zjistila jsem, že všichni dotazovaní mají přinejmenším základní poznatky, jak se při mimořádných událostech zachovat. Někteří lidé si také uvědomují fakt, že pokud by měli zůstat sami bez pomoci svých blízkých, velice těžko by se mohli dostat do bezpečí. Z daného důvodu mají při sobě mobilní telefon, pomocí něhož by si uměli přivolat pomoc.

Několik dotazovaných již mimořádnou událost zažilo. Tito lidé hovořili o tom, že se zásahem byli spokojeni a byli vděční za záchranu života.

V případě obyvatel Domova pro seniory jsem si potvrdila mou domněnku, že lidé jsou pod neustálým dozorem a v případě nebezpečí se budou spoléhat především na personál. Nicméně kromě personálu zde může pomoci také HZS a armáda ČR. Primární však je personál.

Během rozhovorů jsem si uvědomila skutečnost, jak jsou zdravotně postižení lidé, kteří se bez pomoci nedokážou přesunout z jednoho místa na druhé, odkázáni na pomoc jiných. Pokud by pečující osoby nezajistili během své nepřítomnosti náhradní péči, nebyli by tito lidé schopni hrozbě uniknout, mnohdy ani ohlásit hrozící nebezpečí a zachránit si tak život. Dále jsem zjistila, že v domácnostech, které jsem navštívila, si daný fakt pečující osoby plně uvědomovaly a během doby jejich nepřítomnosti, měly vždy zařízen zástup za svou osobu.

U rozhovorů, které byly vedeny u osob žijících v panelovém domě, jsem narazila na problém, jenž by se mohl vyskytnout, pokud by člověk potřeboval pomoc. Oba dotazovaní bydlící v panelovém domě shodně vyjádřili pochybnosti ohledně sousedských vztahů a možné pomoci. Myslí si, že v takovýchto domech je daleko větší anonymita, lidé se nestarají o své sousedy a bývají značně lhostejní. Proto se domnívám, že právě zde je nezbytné, aby si pečující osoby zajistily dohled nad svými blízkými v případě vlastní nepřítomnosti.

Řešením, na něž jsem během rozhovorů přišla, by mohly být SOS náramky a náramky sledující pohyb osob. Závěrem je možné říci, že postižené osoby nebo staré osoby žijící samy v domácnostech zejména panelových domů mají větší problémy s řešením mimořádné situace, než tyto osoby žijící v ústavech a podobných zařízeních.

7 Seznam informačních zdrojů

7.1 Seznam literatury

- 1.FOLTNÝN, J. *Globální problémy světa v ekonomických souvislostech*. 1. vyd. Praha: C H Beck, 2010. 324 s. ISBN 978-80-7400-326-4.
- 2.KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Ochrana obyvatelstva*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. 177 s. ISBN 978-80-738-5134-7.
- 3.Advokátní poradna. *Definice pojmu v legislativě* [online]. [cit. 2016-03-06]. Dostupné na: <http://www.advokatni-poradna-zdarma.cz/definice-pojmu-v-legislative>.
- 4.Portál gov. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. [cit. 2016-03-07]. Dostupné na: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=49556&recShow=1&nr=239~2F2000&rpp=15#parCnt>.
5. ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 584 s. ISBN 978-80-247-9153-1.
- 6.HZSCR. *Havarijní plán Jihočeského kraje* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné na: <http://www.hzscr.cz/clanek/havarijni-plan-jihoceskeho-kraje.aspx>.
- 7.VILÁŠEK, J. a kol. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. 1. vyd. Praha: Karolinum Press, 2014. 190 s. ISBN 978-80-246-2477-8.
- 8.BAŠTECKÁ, B. A kol. *Psychosociální krizová spolupráce*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. 320 s. ISBN 978-80-247-4195-6.
9. Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje. *Historický vývoj civilní ochrany (obrany)* [online]. [cit. 2016-08-10]. Dostupné na: <http://www.hzsmk.cz/index.php?a=cat.46>.
10. Horsovskytyn. *Ochrana obyvatel - civilní obrana v Evropě* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné na: <http://www.horsovskytyn.cz/m/obcan/mestsky-urad/krizove-rizeni/9-ochrana-obyvatel-civilni-obrana-v-evrope/?more=157>.
11. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239/zneni-20140501>.

12. Firebrno. *Nová koncepce ochrany obyvatelstva* [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné na: <http://www.firebrno.cz/nova-koncepce-ochrany-obyvatelstva>.
13. Portál krizového řízení pro JMK [online]. [cit. 2016-03-14]. Dostupné na: <http://krizport.firebrno.cz/file/1916>.
14. BAŠTECKÁ, B. a kol. *Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 299 s. ISBN 978-80-247-6715-4.
15. Zákon č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva [online]. [cit. 2016-03-14]. Dostupné na: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=53776&recShow=10&nr=380~2F2002~20Sb.&rpp=15#parCnt>.
16. Základy medicíny katastrof. *Varování a vyrozumění obyvatelstva* [online]. [cit. 2016-03-24]. Dostupné na: <http://zsf.sirdik.org/kapitola3/3-1-2-varovani-a-vyrozumeni-obyvatelstva>.
17. Zákony pro lidi [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné na: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239/zneni-20140501>.
18. Záchranný kruh. *Co je evakuace* [online]. [cit. 2016-03-25]. Dostupné na: <http://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/vystrahy-a-varovani/evakuace/co-je-evakuace.html>.
19. NOVÝ, I. a kol. *Sociologie pro ekonomy a manažery – 2. přepracované a rozšířené vydání*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006. 288 s. ISBN 80-247-1705-0.
20. WALKER, I. *Výzkumné metody a statistika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. 224 s. ISBN 978-80247-3920-5.
21. REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociální výzkumů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. 192 s. ISBN 978-80-247-6935-6.
22. Kudyznudy. *České Budějovice* [online]. [cit. 2016-03-25]. Dostupné na: <http://www.kudyznudy.cz/Kam-pojedete/Jizni-Cechy/Jizni-Cechy/Ceske-Budejovice.aspx>.
23. České Budějovice. *O městě* [online]. [cit. 2016-03-25]. Dostupné na: <http://www.c-budejovice.cz/cz/mesto/o-meste/stranky/o-meste.aspx>.
24. České Budějovice. *Vysoké školy* [online]. [cit. 2016-03-25]. Dostupné na:

<http://www.c-budejovice.cz/cz/skolstvi-zdravotnictvi-socialni-pece/vzdelavani-a-veda/stranky/vysoke-skoly.aspx>.

25. Český statistický úřad. *Charakteristika města* [online]. [cit. 2016-03-25]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/documents/11256/33666090/cb15char.pdf/370e63f4-e6c4-4856-a007-1031c2d6a966?version=1.1>.

26. CZSO. *Obyvatelstvo* [online]. [cit. 2016-03-25]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/xc/obyvatelstvo-xc>.

27. Encyklopedie Českých Budějovic. Obyvatelstvo (online). (cit. 2016-08-04). Dostupné na: <http://encyklopedie.c.budejovice.cz>

28. Český statistický úřad. Tabulka obyvatel, Dostupné na: <http://czso.cz/>

29. Bakalářská práce: Vývoj přístupů k mentálně postiženým od středověku po současnost, vypracovala: Zuzana Lutonská. Dostupné na: <https://is.muni.cz/th/ttroy/Bakalarskaprace.pdf?so-ux>.

30. České Budějovice, dostupné na: www.Magistrát města České Budějovice.cz

31. Prachatice, dostupné na: www.Městský úřad Prachatice.cz

32. Týn nad Vltavou, dostupné na: www.Městský úřad Týn nad Vltavou.cz

33. Písek, dostupné na: www.Městský úřad Písek.cz

34. Římov, dostupné na: www.Obecní úřad Římov

7.2 Seznam grafů

Graf 1: Úspěšnost při žádosti o poskytnutí rozhovoru

Graf 2: Pohlaví

Graf 3: Kolik je Vám let?.

Graf 4: Místo bydliště.

Graf 5: Jaký máte zdravotní problém?.

Graf 6: Žijete zde celý život, nebo jste se přistěhoval/a?.

Graf 7: Potřebujete asistenci?.

Graf 8: Kdo vám pomáhá, pokud není nikdo z rodiny doma?.

Graf 9: Víte jak se zachovat v situacích ohrožujících život? Např. požár, únik plynu, povodeň apod.

Graf 10: Potřeboval/a jste již v minulosti pomoc v případě situace ohrožující život?.

Graf 11: O jakou situaci se jednalo?.

Graf 12: Byla pomoc dostačující?.

Graf 13: Co bylo pro vás v daném okamžiku nejdůležitější?.

7.3 Seznam tabulek

Tabulka 1: S kým obýváte domácnost?.

Tabulka 2: Věkové složení obyvatelstva v okrese České Budějovice